

Tarihsel TKP'nin Kadrocu inkârı / 3 - H. Fırat

SİP-TKP, örneğin 28 Şubat sürecini değerlendirirken, siyasal rejimdeki çeteleşme ve çürümenin iktisadi temelini ve sınıfsal kaynağını gizliyor, burjuvazinin temiz toplumdan ve demokrasiden yana tutum aldığı söyleniyor, böylece sınıfsal olanı siyasal olandan ayırıyordu.

Türkiye Cumhuriyeti için "felaketin eşiği" ilan ettiği 2008'den beri ise başka bir şey yapıyor. Aynı metafizik idealist yöntemi bu kez... **S.12**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2021 Özel / 11
4 Haziran 2021

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak51.net

Kirli savaşların hesabını emekçiler soracak!

Suriye ve Ortadoğu halklarıyla dayanışmaya!

Suriye'de işlenen ve işlenmekte olan savaş suçları

Yüzlerce kilometrelik sınırını baştan sona cihatçılara açan Türk devleti, Suriye'ye karşı savaşta başrolü oynadı. Halen de bu uğursuz rolünü sürdürüyor.

Yoksullaştıran büyüme - Fikri Tomurcuk

Birilerinin ekonomisi dört nal koşarken birilerinin ekonomisi de nefesi kesilmiş halde ayakta durabilmek için mücadele ediyor.

Doğanın rantta açılmasına ve talanına geçit vermeyelim!

AKP iktidarı boyunca rant uğruna yapılan doğa katliamları aralıksız devam ediyor. Şimdi sırada "Kanal İstanbul" projesi var.

İEKK: İstanbul Sözleşmesi'nin iptali yok hükmündedir!

S.16

Belarus ve devletlerin hava korsanlığı

S.20

Kirli savaşların hesabını emekçiler soracak!

Suriye ve Ortadoğu halklarıyla dayanışmaya!

Faşist çete başı Sedat Peker'in, AKP iktidarının paramiliter yapılanması olarak kurulan SADAT'ın kendisi üzerinden Suriye'deki cihatçı çetelere silah gönderdiğini ifşa etmesi, Türk sermaye devletinin Suriye savaşında oynadığı kirli ve kanlı misyonu bir kez daha gündeme taşıdı. Ancak, asıl muhatabı Erdoğan olan ve üzerine ince ince düşünüldüğü anlaşılan bu ifşaat, sermaye devletinin Suriye'de işlediği suçlar içerisinde denizde damla bile değil.

Devrimci ve ilerici güçler Türk sermaye devletinin Suriye savaşında nasıl bir rol üstlendiğini ve cihatçı çetelere ne tür destekler sunduğunu tam on yıldır dile getiriyorlar. Bu konuda yüzlerce sayfalık kitaplar yazıldı, belgelere dayalı sayısız makale yayınlandı. Sermaye devletinin kirli sicil hakkında Suriye savaşının bizzat sorumlusu olan emperyalist güçlerin çok daha fazla bilgi ve belgeye sahip oldukları ise açık.

SURİYE ÜZERİNDEN EMPERYALİST HESAPLAR

On yıldır devam eden Suriye savaşının gerisinde emperyalist-kapitalist sistemin derinleşen bunalımı, buna bağlı olarak şiddetlenen emperyalist güçler arasındaki hegemonya mücadeleleri yer almaktadır. Başını ABD'nin çektiği batılı emperyalistlerin Ortadoğu'nun zengin enerji ve hammadde kaynaklarını denetim altına alıp yağmalamak ve bölge üzerindeki egemenliğini yeni bir düzeyde tesis etmek için 2001 yılında Afganistan'da startını verdiği, süreç içerisinde Irak ve Libya üzerinden devam eden savaşlar dizisinin son halkasını Suriye'deki kirli savaş oluşturmaktadır.

Batı emperyalizminin bizzat kundakladığı iç savaşın hedefinde ise Esad rejimini yıkıp ülkeyi parçalara bölerek güçsüz düşürülmüş bir Suriye yaratmak, bu zemin üzerinden Amerikancı-iş birlikçi devletçikler kurmak yer alıyordu. Bu

başarılabileseydi, hem Ortadoğu'da ABD emperyalizminin savaş ve saldırganlık üssü olan İsrail ile Türkiye hattı birbirine bağlanacak, hem İran üzerindeki kuşatma yeni bir boyut kazanacak, hem de Rusya'nın Akdeniz'e açılan kapısına kilit vurulmuş olacaktı. Yine Filistin davası büyük bir darbe alacak, Lübnan ise adeta oluşturulan kısaç içerisinden boğulacaktı. Suriye üzerinden kurulan bu planda cihatçı çeteler etkin bir şekilde kullanıldılar.

"Suriye krizine emperyalist müdahalenin gerisinde, ülkeyi mezhepsel ve etnik bakımdan en az üçe bölmek hedefi yatmaktadır. Bu, Siyonist İsrail'in daha '80'li yılların başında bölge ülkelerinden Suriye payına belirlediği bir stratejik hedeftir. 2011 Baharında patlak veren Suriye krizi, bunu nihayet uygulamaya sokmak için bulunmaz bir fırsat oldu emperyalistler ve Siyonistler için. Ama başlangıçta onlar uygulamada doğrudan yer almadılar. Kendilerini geri planda tutarak başta Türkiye, Suudi Arabistan ve Katar olmak üzere bölgedeki işbirlikçi devletler ile her türden gerici, dinci, cihatçı İslami akımı bu amaç doğrultusunda kullanmak yoluna gittiler. İslamcı devletler ve akımlar sayesinde Suriye paramparça edildi, kentleri yakılıp yıkıldı, yüzbinlerce insan yaşamını yitirdi ve milyonlarcası yerinden yurdundan oldu." (Ortadoğu'da gerilim ve Türkiye / www.tkip.org)

Ancak, Rusya'nın 2015 yılında Suriye savaşına etkin bir inisiyatifle dahil olması batı emperyalizminin stratejisini sekteye uğratmakla kalmadı, Rus emperyalizmine Ortadoğu'da geniş bir hareket alanı da yaratmış oldu. Geline yerde Rusya, Suriye denklemine oyun kurucu konuma erişmiş, bölgesel güç ve devletlerle ilişkilerini farklı zeminler üzerinden ileriye taşımış, Libya'da etkin bir taraf haline gelmiş bulunmaktadır. Bu durum, önümüzdeki yıllarda Ortadoğu üzerindeki emperyalist hegemonya mücadelesinin

yeni boyutlar kazanarak devam edeceğinin en dolaysız göstergesidir.

SURİYE'DE İŞLENEN ÇOK YÖNLÜ SUÇLAR

"Geniş biçimiyle Ortadoğu, gittikçe kızırgan emperyalist nüfuz mücadelelerinin halen de esas alanı durumundadır. Libya'ya emperyalist müdahalenin ardından aynı şeyin bu kez Suriye üzerinden daha dolaylı bir biçimde yapılması, bu arada İran'a yönelik olarak ağırlaştırılan kuşatma ve savaş tehditleri, bunun yeni göstergeleridir. Türk devleti bütün bu olaylarda emperyalizmin safında ve tam hizmetindedir. Halen Türkiye toprakları Ortadoğu halklarına yönelik bu emperyalist saldırı ve savaşların ana üssüdür." (TKİP IV. Kongre Bildirgesi)

Türk sermaye devleti, Suriye'de iç savaşın başladığı ilk günden itibaren batı emperyalizminin kirli ve kanlı politikalarının denilebilir ki en aktif uygulayıcısı oldu. Savaşın ilk yıllarında IŞİD'i ve El Kade türevi cihatçı çeteleri Türkiye'de eğitip donatarak Suriye halklarının başına musallat etmeye, bir dizi ülkeden cihatçı devşirip Suriye'ye taşımaya değin son derece kirli bir sicil sahibidir. Buna ilerleyen yıllarda savaşa doğrudan katılmak ve alenen Suriye topraklarını işgal etmek eklendi. Dolayısıyla, bugüne kadar Suriye'de yaşanan çok yönlü yıkımın, kardeş Suriye halklarının çektiği tüm acıların, akan her damla kanın birinci dereceden sorumluluğunu taşımaktadırlar.

Türk sermaye devletinin Suriye savaşında işlediği suçlar bunlarla da sınırlı değil. Suriye'deki petrol kuyuları IŞİD'in denetimindeyken elde edilen petrolün Türkiye'ye sevk edildiği, bu süreçte Erdoğan ailesinin kritik bir rol üstlendiği gündeme gelmişti. Dönemin Rusya Savunma Bakan Yardımcısı Anatoly Antonov konuyla ilgili açıklama yaparak, "Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ailesinin, Su-

riye'de IŞİD'in elinde olan petrol yataklarından yapılan yasadışı petrol sevkiyatlarıyla doğrudan ilişkisi var. Kasım ayında Türkiye sınırı yakınlarında 16 bin 260 adet petrol tankeri görüldü." demişti. Türk sermaye devletinin Suriye savaşında gerçekleştirdiği yağmanın bir başka örneği ise Halep'te yaşanmıştı. Tam bir yıkıma uğratılan kentin bir dizi fabrikasındaki üretim araçlarının Türkiye'ye getirilip satıldığı açığa çıkmıştı. Özetle, sermaye devletinin cihatçı çeteler eliyle ya da bizzat işgal ederek tırmandırdığı savaş politikasına yağma ve talan eşlik etti.

Tablo bu iken, Peker gibi bir faşist çete başının yaptığı ifşaatlar, gerici-faşist rejimin Suriye'de işlediği çok yönlü suçların sadece sızıntısı olarak kalmaktadır.

DERİNLEŞEN İFLAS TABLOSU

Suriye'yi yıkıma uğratan savaşta birinci dereceden rol üstlenen Türk sermaye devleti, gelinen yerde tıpkı hizmetinde olduğu emperyalistler gibi savaş batağına saplanmış durumdadır. Dahası, emperyalistler arası kızırgan hegemonya mücadelesi AKP-MHP iktidarının manevra alanlarını da giderek daraltıyor. Bu durum Suriye savaşında "iki ipte oynayan cambaz" misali hareket eden, sefil çıkarları için emperyalist güçler arasındaki çatlaklara oynayan gerici-faşist iktidarı çok daha zor bir sürecin içerisine sürükleyiyor. Hem ABD'nin hem de Rusya'nın masasında gerici-faşist iktidarın kirli icraatlarını içeren kabarık dosyalar duruyor. Bunların ne zaman ve ne şekilde kullanılacağı ise gerici-faşist rejim ile emperyalist güçler arasındaki kriz dinamiklerinin nasıl bir seyir izleyeceğine bağlı.

Komünistlerin erken bir tarihte yaptıkları Suriye savaşına ilişkin bir değerlendirmede, sermaye devletinin yaşadığı iflas şu sözlerle ortaya konuluyordu: "Maceranın sonunu biliyoruz. İzlenen tüm politikalar iflas etti, yapılan tüm hesaplar boşa çıktı. Zamanında Şam'a

muzaffer fatihler olarak girmekten söz edenler, Rus uçağının düşürülmesinin ardından neredeyse bir yıl boyunca Suriye'deki gelişmelerin dışına düştüler. Şimdilerde allanıp pullanan Cerablus operasyonuna girişebilmek için öncelikle Suriye rejiminin baş koruyucusu Rusya'nın önünde diz çökmek zorunda kaldılar. Bu arada Ortadoğu halklarının başına bir vahşet belası olarak sarılan dinci savaş makinesi IŞİD ile kirli karanlık ilişkilerin ağır siyasal ve moral sorumluluğunu da halen omuzlarında ağır bir yük olarak taşımaktalar."

Gelinen yerde bu iflas tablosu daha da derinleşmiş, işlenen suçlar çok daha ağır bir mahiyet kazanmıştır.

BÖLGE HALKLARIYLA DAYANIŞMAYI BÜYÜTME SORUMLULUĞU

Bugün Peker olayı üzerinden güç mücadeleleri açığa çıkan iktidar klikleri, "devlete zeval getirmeden" hasımlarını köşeye sıkıştırmaya ve gerici kapışmada üste çıkmaya çalışmaktadır. Gerici-faşist iktidar bloğunda büyük bir sarsıntıya yol açan ise, Peker'in ifşaatlarıyla birlikte çürümüş düzen-çeteleşmiş devlet gerçeği ile Suriye savaşında işledikleri suçların toplum çapında daha görünür hale gelmesi ve tartışılıyor olmasıdır. Türk sermaye devletinin iplerini elinde tutan emperyalistler ise, her açıdan köşeye sıkışmış bulunan AKP-MHP iktidarını Ortadoğu'da ve farklı mecralarda kendi sefil çıkarları doğrultusunda kullanmaya devam etmenin hesabını yapmaktadır.

Bu tablo karşısında yapılması gereken açıktır: Başta Suriye halkları olmak üzere mazlum Ortadoğu halkları ile enternasyonal dayanışmayı güçlendirmek, her bakımdan kokuşmuş ve boğazına kadar batağa batmış olan sermaye düzenine karşı merkezinde işçi sınıfının yer aldığı toplumsal mücadeleyi büyüterek, bölgede işlenen tüm suçların hesabını sormak!

Bu bağlamda Türkiyeli devrimcilerin önünde duran sorumluluklar TKİP IV. Kongresi Bildirgesi'nde şöyle ortaya konulmaktadır:

"Türk burjuvazisi ve devletin emperyalizmin hizmetinde bölge haklarına karşı işlediği tüm bu suçların karşısına dikilmek, bölge halklarıyla tam bir dayanışma içinde olmak, bölgenin tüm ilerici-devrimci güçleriyle yakın ilişkiler kurmak ve enternasyonal dayanışma içinde hareket etmek, Türkiyeli devrimcilerin temel önemde bir görevidir. Bu ilişkileri ve dayanışmayı günden güne büyütme, bölge halklarına karşı zorunlu bir görev olduğu kadar Türkiye'deki devrimci süreçler bakımından da özel bir önem taşımaktadır. Zira Türkiye devriminin gelecekteki kaderi bölge halklarıyla ilişkilerle de sıkı sıkıya bağlıdır."

Kudurgan tehditlerin örtemediği acizlik

Faşist mafya şefi Sedat Peker'in AKP-MHP cenahının, düzenin ve devletin bir kısım çirkefini ortalığa saçan ifşaatları devam ediyor. Hedef tahtasına çakılanlar kendilerini savunmak adına yaptıkları açıklamalarla daha da derinlere batarken, Meclis'e verilen araştırma önergeleleri geri çevriliyor ve düğmesiz cüppelerini iliklemeye çalışan yargı sessizliğini koruyor.

Peker, "Tayyip abi"sini kirli işlerin dışında tutuyormuş gibi yapsa da tüm oklar Erdoğan'ı gösteriyor. Erdoğan cephesinde ise her şey bilinen haliyle devam ediyor: tehdit, hakaret, baskı ve zorbalık... Erdoğan, ortalığa saçılan iddialar karşısında en iyi bildiği şeyi yapıyor, yani ayırıştırma ve kutuplaştırma siyasetine başvuruyor.

Kapitalist sistemin yücelttiği burjuva hukukun kitabında dahi "cumhurbaşkanı" sıfatındaki zatın böylesi iddiaların tarafsızca soruşturulması için gerekli adımları atması, iddialarda adı geçen bürokratları soruşturmaların selameti adına görevden alması ve ivedilikle hukuksal sürecin başlatılmasını sağlaması gerektiği yazılır. Ancak her zaman olduğu gibi bu gündemde de kapitalizm kendi yazdığı hukuk kurallarını ve normlarını bir kenara itti. Zira, yapılması gerekenler Erdoğan'ın kendi boynuna ilmiği kendi elleri ile geçirmesi anlamına geliyor.

DÜŞMAN LİSTESİ KABARDI

Yandaşlardan Abdülkadir Selvi bir yandan AKP MYK'sında Erdoğan'ın "Videoları ciddiye almayın" dediğini aktarırken, diğer yandan soruyor: "Darbeleri, muhtıraları, parti kapatma davalarını, Gezi'yi, 17-25 Aralık operasyonlarını püs-kürten Erdoğan için, videoların ne ehem-

miyeti olacak ki?" Oysaki Erdoğan'ın tavrı videoları fazlası ile ciddiye aldığı ortaya koyuyor. Kalemşorların çabaları bile Erdoğan'ın acizliğini örtmeye yetmiyor.

Bilindiği gibi Erdoğan, kendisine muhalefet eden herkesi düşman ilan etmiş durumda. İktidara geldiği günden bu yana Erdoğan'ın düşman listesi kabardıkça kabarıyor, düşman yelpazesi gün geçtikçe genişliyor. Pastasını bölüşmek istemeyen Erdoğan, listesine birlikte yol yürüdüğü "Fethullah hocasını" katmaktan dahi geri durmadı. Emperyalist şeflere yaranmak ve bu arada iktidarlaşma sürecini kotarmak adına kullandığı "açılımlar", "çözüm süreçleri" vb.ni bir çırpıda çöpe atan AKP şefi, Kürt siyasetçileri hedef tahtasına çakarak yola devam etti. Aynı zamanda ittifakları bahane ederek CHP'ye de dış bile di ve düzenin has partilerinden CHP'yi dahi terör örgütü ilan edebildi. Şimdi Erdoğan listesine tüm kirli işlerini yaptıkları tetikçi, faşist mafya lideri Peker ve "milli ve yerli" saydığı Meral Akşener'i dahil etmiş durumda. Peker'in açıklamaları biçim olarak da doğrudan Erdoğan'ı hedef alırsa neler olur bilinmez ancak muhalefet cephesindeki faşist bir partinin kadın liderini dahi cinsiyetçi bir üslupla tehdit eden Erdoğan'ın yolun sonuna geldiği söylenebilir.

"Kadın da olsa çocuk da olsa gereken yapılacaktır" ve "Kadın mıdır, kız mıdır, bilemem artık" sözlerinin sahibi Erdoğan'ın kadın kimliğine olan saygısızlığı ve mayasının linç kültürüyle yoğrulmuş olduğu gerçeğini bilmeyen yoktur. Erdoğan saldırganlığının son hedefi, "Gelin hanım" diyerek andığı Akşener oldu. Akşener'e yönelik provokasyon girişimini teşvik eden ve şiddeti öne çıkaran Erdoğan, hukuk devleti normlarını bir kez

daha ayakları altına aldı. "Benden sonrası tufan" bakışı ile hareket eden Erdoğan için "düşman listesine" eklenecek isim kalmış görünmüyor. Fakat koltuk değneği Bahçeli ile birbirlerinin gırtlaklarına atılacakları günlerin de pek uzak olmadığı söyleniyor.

GÜÇ MÜ, ACİZLİK Mİ?

Tüm çevresiyle mafyalaşmış olduğu gözler önüne serilen, çeşit çeşit mafya kolları ve çeteleri emrinde çalıştıran Erdoğan dört bir yana savurduğu tehditlerin güç gösteri olduğunu sanıyor. Ancak mahallenin kabadayısı pozları acizliğinin üzerini örtmenin dışında bir işleve sahip değil. Mafya rejiminin reisi bunun ne kadar farkındadır bilinmez fakat kendisinin karakteristik bir özelliği haline gelen tehditler, hakaretler, zorbalıklar gölgesinden bile korkan birinin psikolojisinin, sıkışmışlığının, çaresizliğinin ve acizliğinin bilinçsiz bir dışavurumudur yalnızca. Akşener'e dahi uzanan tehditler ve hakaretler ise bu acizliğin boyutunun sanılandan daha da derin olduğunu ortaya koyuyor.

Uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, "mala çökme", cihatçı çetelerle ortaklık, Türkiye'nin yanı sıra başka ülkeleri yağmalamak vb. sayısız kirli suçun faili olarak mafyalığı tescillenmiş iktidar bloğu bir çöküşün eşliğinde duruyor. Arabanın direksiyonundaki Erdoğan arabasının içindekiler ile beraber uçurumdan aşağı düşmemesi için ağızdan tükürükler saçarak saldırılıyor. Belki yine zor ve baskı ile ya da kapalı kapılar arkasında yürütülen pazarlıklarla araba kurtarılacak. Ancak araba uçurumdan yuvarlanmasa da Erdoğan da çok iyi biliyor ki, lastikler patladı. Öyle ya da böyle, araba artık eskisi gibi yol alamayacak.

Suriye’de işlenen ve işlenmekte olan savaş suçları

AKP-MHP rejimi mafya lideri Sedat Peker’in ifşaatlarıyla çalkalanırken, 26 Mayıs’ta Suriye’de devlet başkanlığı seçimleri yapıldı. 2011’de Şam’daki Emevi camisinde namaz kılmaya heveslenen Tayyip Erdoğan ve müritleri, Beşşar Esad’ın bir kez daha seçimleri kazanmasından rahatsız oldular. Zira seçimler, Suriye’de dinci-Amerikancı rejim kurma heveslerinin çöküşünü bir kez daha hatırlattı.

Seçimlerin “serbest ve adil olmayan şartlarda tertiplendiğini” iddia eden sarayın Dışişleri Bakanlığı, yaptığı açıklamada şu ifadelere de yer verdi: “Suriye rejimi tarafından bugün düzenlenen seçimler halkın hür iradesini yansıtmayan gayrimeşru bir nitelik taşımaktadır...”

Bu açıklama, dinci-faşist rejimin ayırtmazlığının olduğu kadar küstahlığının de dışı vurumu oldu. Suriye’de işlediği ağır insanlık suçları bir yana, 2015’ten beri iktidarını gayrimeşru bir şekilde sürdüren, oylarını arttırmak için kan döken, tüm seçimlere hile karıştıran, seçilmiş onlarca belediye başkanını görevden alıp hapse kapatan bu rejim, Suriye’deki seçimlere not verme hakkını kendine görece kadar da pişkindir.

SARAYIN DANIŞMANI CİHAÇI TERÖRİSTLERE SİLAH TAŞIYOR

Sarayın memurları büyük bir utanmazlıkla Suriye seçimleri üzerine ahkam keserken, AKP şefine “Tayyip abi” diye hitap eden Organize Suç Örgütü lideri Sedat Peker’in “ifşa videoları” serisinin sekizincisi yayınlandı. Peker, oluşturduğu “insani yardım” TIR filosuyla savaş malzemesi taşıdığını itiraf etmekle kalmadı, filoya eklenen SADAT (Uluslararası Savunma Danışmanlık İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.) TIR’ları ile ÖSO, HTŞ gibi cihatçı terör örgütlerine silah ve mühimmat taşıdığını da açıkladı.

SADAT kurucu ve yöneticisi olan Adnan Tanrıverdi, 1990’lı yıllarda İslamcı olduğu için ordudan tasfiye edilmiş bir tuğgeneral. Eski generali kendisine Savunma Baş Danışmanı olarak atayan Erdoğan, kendisine bağlı bir dinci-kontra yapı oluşturdu. Bu yapı sadece Suriye’de değil, Libya ile başka ülkelerde de kullanıldı. SADAT şefinin saraya baş danışman atanması dinci-faşist rejiminin bu kontra aparatı ihtiyaç duyduğu alanlarda kullan-

dığına işaret ediyor.

A. Tanrıverdi, Ocak 2020’de “Mehdi gelecek. Ortamı buna göre hazırlamalıyız” diye açıklama yapınca, gelen tepkiler üzerine saraydaki resmi görevinden uzaklaştırılmıştı. Buna rağmen farklı bir sıfatla saray rejimine hizmet etmeye devam ettiğinden kuşku duyulmuyor. Zira bu karanlık yapı ile saray arasındaki bağlar devam ediyor.

SADAT sadece AKP-MHP rejiminin yayılmacı hezeyanlarının aparatı değil, aynı zamanda iç politikada da kirli işlerde kullanılmaya uygun bir maşa. İnternet sitesinde kontr-gerilla eğitiminin reklamını açık bir şekilde yapabilecek kadar da rahat.

SADAT, “Gayri Nizami Harp eğitim paketi” ile kişilere şu kabiliyetleri kazandırıyor: “Psikolojik harp ve hareket, Sabotaj, Baskın, Pusu, Tahrip, Suikast, Tedhiş, Kurtarma ve kaçırma...” İşte sarayın baş danışmanı bu ve benzer kirli-kanlı işlerle iştigal ediyor. S. Peker’in açıklamaları, MİT Tırları yakalandıktan sonra cihatçı teröristlere silah ve mühimmat taşıma işinin SADAT aracılığıyla devam ettirildiğini ortaya koyuyor.

“ORALARA 2.000’E YAKIN TIR GÖNDERDİK”

2014 yılında AKP ile Gülen Cemaati koalisyonundaki çatlak derinleşirken, bugünlerde Peker’in yaptığı gibi devletin bazı kirli işleri ifşa ediliyordu. Erdoğan’la müritlerinin bazı suçlarını ortaya döken Gülcenciler, MİT şefinin ses kaydını da

yayınladılar. Suriye’ye savaş açmak istiyorsanız, “... öbür tarafa 4 tane adam gönderirim, 8 tane boş alana füze de attırırım. Problem değil o. Gerekçe üretilir” diyen MİT şefi şunları da ekliyor: “Oralara 2.000’e yakın TIR gönderdik”

Suriye’ye karşı savaşın üçüncü yılında Türk devleti cihatçıları 2000’ye yakın TIR göndermişti. Yine o günlerde ABD başkan yardımcısı olan Joe Biden bile Türkiye’nin IŞİD’e muazzam para ve silah gönderdiğini açıklamıştı. Türkiye’nin Rusya uçağını düşürmesi ve cihatçıların paraşütle atlayan pilotu öldürmeleri üzerine Rusya da ifşaatlar yaptı. Suriye’ye taşınan silahlar, IŞİD’in Suriye’den çaldığı petrolün Türkiye tarafından satın alınıp İsrail’e taşınması ve Erdoğan ailesinin bu kanlı ticaretteki rolü vb. konusunda Rusya da o sıralar işlenen birçok savaş suçunu ifşa etmişti.

“NATO SURIYE’YE MÜDAHALE EDİP REJİMİ YIKMALI”

Cihatçı çetelerin Suriye’de yönetimi yıkamayacakları anlaşılınca, o sıralar başbakan olan Tayyip Erdoğan, “Suriye’de Libya senaryosu” üzerine yoğunlaştı. Hem Washington’daki efendilerine hem NATO şeflerine seslenerek, “Gelin birlikte Suriye’de yönetimi yıkıp muhalefeti (yani cihatçı çeteleri) iktidara taşıyalım” içerikli çağrılar yapıyordu.

Yayılmacılık hırsı ve Emevi camisinde namaz kılma hevesinin kursağında kalmasından duyduğu hınç, Suriye’yi Erdoğan’ın saplantısı haline getirmişti. Suriye’ye saldırmak için (Libya senaryo-

su) defalarca çağrılar yapmış, yalvarmış, olmayınca da eleştirmiş, “Bizi yalnız bırakıyorsunuz. NATO üstüne düşen görevi yerine getirmiyor” gibi laflar etmişti.

Emperyalist-siyonist plana uygun bir şekilde Suriye’ye karşı savaşın taşeronluğunu Körfez şeyhleri ile AKP yönetimindeki Türk devleti üslenmiştir. Hedefe ulaşmanın mümkün olmadığı anlaşılınca Körfez şeyhleri adım adım geri çekildiler. Ancak yayılmacılık hırsı ve dincilik saplantısının cisimleşmiş hali olan Erdoğan ve AKP’si çekilmek bir yana, savaşa doğrudan girerek, bir adım daha ileri gitmeyi tercih etti.

CİHAÇILARA DESTEKTEN ASKERİ İŞGALE

Yüzlerce kilometrelik Türkiye-Suriye sınırını baştan sona cihatçılara açan Türk devleti, Suriye’ye karşı savaşta başrolü oynadı. Halen de bu uğursuz rolünü sürdürüyor. Dünyanın dört bir yanından devşirilen cihatçı tetikçileri eğitip donatmak ve onlara silah taşımakla yetinmedi, Türk ordusunu savaşa sürerek, başta Rojava’nın belli kesimleri olmak üzere Suriye topraklarını işgal etti. İdlib halen TSK ve cihatçı çetelerin işgali altında. AKP-MHP rejiminin paralı askerleri olan cihatçılarla TSK halen birçok kenti işgal altında tutuyor. Afrin, Cerablus, Azaz, Al Bab, Tel Abyat, Al Bab ve başka kentlerde işgal devam ederken, bu kentleri ilhak etmeye dönük zemin hazırlanıyor. Yağma, talan, cinayet, insan kaçırmanın yanı sıra, demografik yapıyı değiştiren göç ve nüfus transferi de yapılıyor.

Suriye’de hedeflerine ulaşamadılar ama ülkenin yarısının harap edilmesine, milyonların göçüne, yüz binlerin ölümüne neden oldular. Halen ABD ve İsrail’le birlikte Türk ordusu Suriye’deki üçüncü işgalci güç konumundadır. Bu ‘şer üçgeni’ Suriye’nin yakılıp-yıkılmasından sorumlu olduğu gibi, halen ülkenin bütünlüğünün sağlanmasını engelliyor ve yeniden imar sürecinin başlaması önünde engel teşkil ediyor.

Suriye’de on yıldan beri savaş suçu işleyen AKP-MHP rejiminin tepeden tırnağa çeteleşmesi tesadüf değil. Bugünlerde Sedat Peker’in ifşa ettiği çirkefin oluşmasında, diğer şeylerin yanı sıra Suriye’de insanlığa karşı işlenen suçların da önemli bir rolü vardır.

AKP'den askerlere yargı zirhi

AKP-MHP koalisyonu, her açıdan çürümeye yüz tutmuş gerici-faşist iktidarına "yargıdan" bir zırh örmeye çalışıyor. Dinci-faşist iktidarın ömrünü bir gün daha uzatmak için sözde yasama organı Meclis de gece gündüz çalışmaya devam ediyor. İşçi ve emekçilerin lehine olabilecek her türlü öneriyi veya tartışmayı reddeden, erteleyen veya sürüncemede bırakan gerici koalisyon, konu kendi geleceği olunca yıldırım hızıyla çalışıyor. Sermaye iktidarı, birbiri ardına çıkardığı torba yasalar üzerinden işçi ve emekçilere, kadınlara, gençlere, çocuklara ve doğaya yönelik dizginsiz bir saldırı yürütüyor. Gerici-faşist iktidarın temsilcileri derinleştirdikleri baskı, sömürü, talan ve yağma düzenini korumak için her türlü adımı atmaktan çekinmiyorlar.

Bunun son örneği, geçtiğimiz günlerde iktidar milletvekillerinin Meclis'e sunduğu yasa teklifi oldu. AKP milletvekillerinin hazırladığı teklif Askeri Ceza Yasası'nda bazı değişiklikler yapılmasını öngörüyor. Hazırlanan yasa teklifi askerlerin görev suçlarından dolayı yargılanmalarını amirlerinin iznine bağlıyor. Teklifin yasalaşması durumunda, "ağır cezalık suçüstü haller" dışında asker kişilerin işledikleri askeri suçların soruşturulması, "askerlerin görev yaptıkları birlik komutanı ya da kurum amirlerinin iznine bağlı" olacak. General ve amiraller hakkındaki soruşturma izni de Milli Savunma Bakanı tarafından verilecek.

Bu hafta Meclis'e getirilen ve kısa sürede TBMM Adalet Komisyonu'nda kabul edilen teklif TBMM Genel Kurul'unda

görüşülecek. Söz konusu yasa teklifi basit ve olağan bir düzenleme değil, toplumsal yaşamın her alanında tek adam rejimini tahkim edip kalıcılaştırmanın önemli bir adımıdır. Çünkü söz konusu düzenleme, ordu eliyle işlenen suçların soruşturulmasını daha da zorlaştıracak. Keza başta general ve amiraller olmak üzere ordunun üst düzey bürokrasisi saray rejimi tarafından bizzat korumaya alınacak.

2017'de askeri mahkemelerin kaldırılmasının ardından tüm askerler, görev suçlarından ötürü asliye ceza mahkemelerinde yargılanıyordu. Askerlerin yargılanmasının amirlerinin iznine bağlanacak olması ise aslında askeri suçlarda yargı eliyle bir koruma oluşturmak anlamına geliyor.

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bu topraklarda tarih boyunca işçi ve emekçi-

lere, başta Kürtler olmak üzere ezilen halklara ve toplumsal mücadeleye karşı bir kıyım aygıtı rolü oynadı. Yeri geldi kanlı darbelerle imza attı, yeri geldi kirli savaflara sürüldü. AKP-Erdoğan iktidarının, başta Ortadoğu olmak üzere dış politikada saplanmış olduğu büyük bataklıkta debelenirken, orduda tam denetim kurmaya ihtiyacı var. Dolayısıyla yasa değişikliği teklifi orduyu AKP-MHP iktidarına daha kalıcı bir şekilde bağlamayı da hedefliyor. Böylece, AKP iktidarının içine saplandığı bataklıkta çırpınırken ezilen halklara, işçi ve emekçilere karşı hayata geçirdiği katliam ve saldırı politikaları güvence altına alınmak isteniyor.

Üstelik AKP, söz konusu düzenlemeden önce benzeri birçok düzenleme ile bunun zeminini de hazırladı. Örneğin daha geçtiğimiz aylarda, TSK'nın askeri araçlarının ve olanaklarının toplumsal

olaylara müdahalede kullanılabileceğine dair bir düzenleme gerçekleştirildi. Bir yanda hükümete geldikleri ilk andan beri dillerine pelesenk ettikleri "askeri vesayet ile hesaplaşma" yalanını tekrarlayıp duruyorlar, diğer yanda iktidarlarını korumak için ordudan yargıya tüm kuvvetleri kullanmaktan geri kalmıyorlar.

Askeri Ceza Yasası'nda değişiklik tasarısını geleceğe bir hazırlık olarak okumak gerekiyor. Bilindiği üzere 1990'larda ordu eliyle Kürdistan'da sayısız köy boşaltıldı, katliamlar, faili meçhul cinayetler gerçekleştirildi. Elbette kirli savaşta sorumluluğu olan rütbeli askerler başta olmak üzere bazı ordu mensuplarının yargı önüne çıkması dahi toplumsal muhalefetin büyük çabaları sonucu mümkün oldu. Fakat düzen yargısı bu suçları aklama mekanizması olarak işletildi. Katliamcılar ve kirli savaş suçluları yargı eliyle büyük oranda aklandılar. Ne var ki bu arada toplumun önemli bir kesimi yaşananları öğrendi, hafızasına kazıdı. İşte AKP iktidarı bugün buna dahi tahammül edemiyor ve yaptığı yasal düzenlemelerle adeta savaşa hazırlanıyor

Özetle AKP iktidarı geçmişten bugüne yaptığı bir dizi yasa değişikliği ile kendine bir koruma zırhı örmeye çalışıyor. Bu koruma zırhı, her türlü yağmayı, talanı yaparken, her türlü katliamı gerçekleştirirken hesap vermemek içindir.

AKP iktidarının korkusu boşuna değil. Zira çürümüşlük içinde debelenen ve her yerinden pislik akan bu düzen yıkılmaya mahkumdur.

I. Y. GÜN

"Sermaye-mafya düzenine karşı" eylem

İstanbul İkitelli'de Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, Devrimci Parti, Devrimci Yolda Özgürlük, Halkların Demokratik Partisi, Halkevleri, Emek Partisi, SOL Parti, Proleter Devrimci Duruş, çürümüş sermaye-mafya düzenine karşı ortak eylem yaptı.

Bileşen adına okunan basın açıklamasında Haziran Direnişi'ne atıfta bulunarak milyonları sokağa döken talep ve sorunların 8 yıldır derinleştiği belirtildi. "Hükümet temsilcilerinden bürokratlara, medya patronlarından çetelere, uyuşturucu tacirlerinden emniyet ve yargı temsilcilerine uzanan 'derin' ilişkiler, silsile iddialar halinde ortalığa saçılıyor." denilen açıklamada, bu ilişkileri görmezden gelen yargının sınıfsal tutumuna değinilerek şunlar belirtildi: "Mafyalarla, çetelerle, uyuşturucu ticaretleriyle isimleri anılan bakanları, devlet yetkililerini ve ailelerini soruşturmayan yargı Soma davasında, Hendek davasında iş cinayetlerinde hayatlarını kaybetmiş işçilerin ailelerinin karşısına çıkıyor. Gezi direnişinin yıl dönümünde; çetelere mafyalara kurulmayan bariyerler Taksim'de halka karşı kuruluyor. Sürekli kadın cinayetlerinin failerini

aklayan yargı mekanizması mafyalarla, uyuşturucu ticaretleriyle adı anılanlar karşısında sessiz kalıyor. Önümüzdeki durum çok nettir. Devlet tüm birimleriyle yolsuzluğa bulanmış, çetelerin elinde, sermayenin çıkarları için çırpınır durumdadır."

İşçi ve emekçilere bu sermaye-mafya-devlet üçgenine son verme görevi düştüğü belirtilen açıklama şu vurguyla son buldu: "Tek adam yönetimi, konunun üstünü kapatmaya çalışmakta, belki bu krizi ittifaklarını düzenlemek

için kullanmayı planlamaktadır. Ama iktidar ve suç ortakları hesap vermemelidir. Bunca yaygın ve derin suçların hesabı siyaseten de hukuken de verilmelidir. Ancak bu hesap verme işlemi ancak işçi ve emekçilerin örgütlü mücadelesiyle gerçekleşebilir. Tüm işçi ve emekçileri çürümüş mafya- sermaye düzenine karşı mücadeleyi büyütme çağırıyoruz!"

Eylem "Kahrolsun mafya-sermaye düzeni!", "Milyonlar aç, milyonlar işsiz kahrolsun kapitalist düzeniniz!", "Yaşasın devrim ve sosyalizm!", "Yaşasın devrimci dayanışma!" sloganları atılarak sona erdi.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

Yoksullaştıran büyüme

Fikri Tomurcuk

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) bu yılın ilk çeyreğinde Türkiye ekonomisinin yüzde 7 büyüdüğünü açıkladı. TÜİK'in açıkladığı büyüme hızı, iyimser beklentilerin bile üzerine çıktı. Buna bakarsak ekonomi dört nal koşuyordu.

Ama aynı gün gazetelerin ekonomi sayfalarında büyüme haberlerine, "nefes kredisi için başvurular başladı" haberleri de eşlik ediyordu. Buna göre de ekonominin nefesi kesilmişti.

Gerçek durum hangisi? Ekonomi dört nala mı koşuyor? Yoksa nefesi kesilmiş bir halde ayakta zor mu duruyor?

Taban tabana zıt iki tespit de doğru. Birilerinin ekonomisi dört nal koşarken birilerinin ekonomisi de nefesi kesilmiş halde ayakta durabilmek için mücadele ediyor.

ADALETSİZ BÜYÜME!

Milyonlarca emekçinin, yoksulun her gün yüzyüze olduğu bu keskin çelişki, TÜİK'in milli gelir verilerinde de gizlenmez şekilde kendini gösteriyor.

Yılın ilk çeyreğinde yaratılan milli gelirden emekçilerin aldığı pay yüzde 35.12'den yüzde 31.56'ya düştü. Buna karşın sermayen sınıfının milli gelirden aldığı pay yüzde 56.23'ten yüzde 59'a tırmandı. Emekçilerin milli gelirden aldığı payda bir yıl içinde 3.56 puanlık düşüş, yüksek bir kayıp anlamına geliyor.

Emekçilerin milli gelirden aldığı pay kaybının en yüksek olduğu sektörlerin imalat sanayii ile ana hizmetler olması sorunu daha da ağırlaştırıyor. Çünkü bu iki sektör hem üretim, hem de istihdam açısından hayati öneme sahip.

İmalat sanayiinde yaratılan katma değerden emekçilerin aldığı pay yüzde 39.26 düzeyindeydi. Bu yılın ilk çeyreğinde emekçilerin payı 5.61 puanlık bir kayıpla yüzde 33.66'ya düştü. Ticaret, ulaştırma, lojistik, konaklama ve yiyecek hizmetlerini kapsayan ana hizmetlerde, emekçilerin yaratılan katma değerden aldıkları pay 5.66 puan düşerek yüzde 29.76'ya indi.

Tüm bunlar, ekonomi yüzde 7 büyürken, emekçinin pastadan aldığı payın azaldığını, lokmasının küçüldüğünü gösteriyor. Yılın ilk çeyreğinde milli gelir nominal olarak yüzde 29.14 artarken, emekçilere yapılan ödemeler yüzde 16.03, sermayenin geliri ise yüzde 35.48

arttı. Milli gelir hesaplarında kullanılan enflasyon oranı ise ilk çeyrekte yüzde 20.68 olarak hesaplandı. Buna göre enflasyonu hesaba kattığımızda, sermaye kesiminin kazancı reel olarak yüzde 6.91 artarken, emekçilere yapılan ödemeler reel olarak yüzde 3.85 azaldı. Emekçilerin gelirindeki reel kayıp imalat sanayiinde yüzde 3.79, ana hizmet sektörlerinde ise yüzde 11.02 gibi yıkıcı bir boyuta ulaştı.

Çalışan emekçi başına milli gelirden düşen paya baktığımızda, emekçinin kaybı daha da artıyor. Toplam emek gelirlerinde yüzde 3.85 olan reel kayıp, çalışan emekçi başına hesaplandığında yüzde 5.65'e çıkıyor. Çalışan emekçi başına reel kayıp tarımda yüzde 29.21'i, inşaatda yüzde 12.30'u, imalat sanayiinde yüzde 9.60'ı ve toplam sanayide yüzde 9.74'ü buluyor.

Çalışan emekçilerin milli gelirden aldığı payın enflasyon altında ezilerek reel olarak küçülmesine bir de yüzde 28.3'e ulaşan geniş tanımlı işsizlik oranı eklendiğinde, emekçilerin yüzde 7'lik büyümeye rağmen karşı karşıya kaldıkları yoksullaşma daha da derinleşiyor.

Sermayenin milli gelirden aldığı pay daha da artarken emekçilerin payının reel olarak küçülmesi, toplumsal düzeyde yoksulluğu daha derin ve yaygın hale getiriyor, gelir dağılımındaki adaletsizliği iyice büyütüyor. Bunun ilk işaretini TÜİK'in büyüme verilerinde de görüyoruz.

Yüzde 7 olan ilk çeyrek büyümesi-

nin 4.22 puanı özel tüketimdeki artıştan geldi. Özel tüketimdeki büyüme yüzde 7.43'ü buldu. Bir yanda yüzde 30'a yaklaşan işsizlik, diğer yanda emekçilerin milli gelirden aldığı payın reel olarak küçülmesi varken, özel tüketim nasıl yüzde 7.43 büyüyebildi?

Bu sorunun yanıtını, başta otomobil olmak üzere dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcamaların yüzde 20.47 gibi çok yüksek bir hızla büyümüş olmasında buluyoruz. Milli gelirden aldıkları pay azalan ve yüksek işsizlikle boğuşan emekçiler karnını doyurmakta zorlanırken, sermaye kesimi ve üst gelir grupları refah harcamalarını nadir görülen bir hızla artırmışlar.

Tüm bu veriler, ilk çeyrekte yüzde 7'yi bulan büyümenin emekçiler için refah değil yaygınlaşan ve derinleşen bir yoksullaşma getirdiğini, öte yandan gelir dağılımını alabildiğine bozarak sermaye sınıfı için katmerli sömürü ve katmerli kazanç olanağı sunduğunu gösteriyor.

SAĞLIKSIZ BÜYÜME

Bu büyüme, adaletsiz olmasının yanı sıra kendi içinde de sağlıksız, dengesiz ve sürdürülemez durumdadır.

Ekonominin en büyük sorunlarından birisi, yüksek dış borç ve kronik cari açığa beslenen dış kırılganlıklardır. Bu sorunlar bütün ağırlığıyla sürerken, döviz rezervlerinin de sınırlanmış olması, kurları ateşleyerek sürekli bir istikrarsızlık durumu yaratıyor.

2021'in ilk çeyreğinde dolar bazında yıllık milli gelir de 728.5 milyar dolar ile 2011 yılının gerisindedir. Uluslararası karşılaştırmalarda Türkiye'nin ekonomik büyüklüğü 10 yıl geriye gitmiş durumdadır.

Kişi başına gelir 8 bin 700 dolara kadar indi ve 2007 yılının gerisine düştü. Kişi başına gelir 14 yıl öncesinden daha düşük. Aslında bu hesaba Suriyeliler başta olmak üzere Asyalı ve Afrikalı göçmenleri de katmak gerekir. Onları da hesaba katınca kişi başına gelir 8 bin 250 dolara düşüyor.

Milli gelir dolar bazında aşırıncan yüksek cari açık sürüyor. İlk çeyrekte ekonomi, milli gelirin yüzde 4.13'ü kadar cari açık verdi. Yıllık toplamdaki cari açık ise milli gelirin yüzde 5'ini buluyor.

Bu da büyümenin dış borçları artırarak ve ekonominin mevcut kırılganlıklarının artması pahasına gerçekleştiğini gösteriyor.

Dışarıdan borçlanmadaki artışa, yurtiçi kredilerde de sorunlu ve riskli bir artış eşlik ediyor. Sürdürülemez kredi büyümesi, bir tarafta hormonlu bir büyüme, diğer yanda ise ödenemeyen borçlar, iflaslar, bankacılık sisteminin zafaya düşmesi risklerini yaratıyor.

Emekçilere daha fazla yoksulluk getiren bu ekonomik sistem sadece sermaye sınıfının kârlarını artırmaya hizmet ederken, iç ve dış dengesizlikleri artırarak geleceği de daha belirsiz ve karanlık hale getiriyor.

Doğanın ranta açılmasına ve talan edilmesine geçit vermeyelim!

Son dönemde faşist mafya şefi Sedat Peker'in ifşaatları, sermaye düzeni ve devletinde yaşanan çürümüşlüğü ve dinci-faşist rejimin nasıl bir yağma, soygun, rant, uyuşturucu, cinayet şebekesi olarak çalıştığını gözler önüne sermektedir. Ancak ifşa edilenler, çürümüş düzenin ve çeteleşmiş devletin kirli icraatlarının sadece küçük bir kısmıdır. Rant ve iktidar kavgası derinleştikçe, iktidar içindeki güç mücadelelerinin daha da sertleşmesi, beklenen bir gelişmedir.

On dokuz yıldır Türkiye'nin başına çökmüş olan AKP şefi Erdoğan, ilk günden bu yana yağma, soygun, uyuşturucu gibi çeşitli pisliklerin yanı sıra, doğanın ranta açılarak talan edilmesinin de bir numaralı sorumlusudur. Erdoğan'ın başında olduğu AKP iktidarı tüm doğal alanları metaya dönüştürdü. "Dev projeler"le ormanları, su kaynaklarını, vadileri ve yaylaları talan etti. Görülmemiş bir açgözlülükle doğayı katletti.

AKP şefi Erdoğan'ın, yakın zamanda katıldığı Çamlıca Kulesi Açılış Töreni'nde yaptığı açıklamadan da anlaşılacağı üzere, gerici-faşist iktidar doğayı talan etmeye devam edecektir. Erdoğan, yaptığı açıklamada "çılgın projem" olarak adlandırdığı Kanal İstanbul'a ilişkin şöyle dedi: "İnşallah haziran ayının son haftasında Kanal İstanbul'un temelini atıyoruz... Kanal İstanbul'un üzerinde 6 köprü göreceksiniz ve bunun çevresinde iki şehir inşa edeceğiz ve o malum tipler, 'Ya bunlar bunu nereden çıkardı' diyecekler. İstanbul'un kıymetini çok iyi bilmeliyiz. Bu şehir geçmişte çok yıpratıldı."

Evet çok yıpratıldı, hatta yer yer yok edildi! Ve bu suçun faillerinin kim olduğu, bizzat Erdoğan'ın "Bu şehre ihanet ettik" itirafıyla sabittir. Doğanın talan edilmesinden ve "yıpratılmasından" sorumlu olanlardan, böylesi ikiyüzlüce ve pişkince açıklama yapanlardan, "İstanbul'un kıymetini" bilmeleri beklenemez. İktidara geldiklerinden bu yana doğaya-çevreye yönelik işledikleri suçlardan bazı örnekleri sıralamak dahi karşımızdaki yağmacı-talancı zihniyeti tüm açıklığıyla gözler önüne sermektedir:

- AKP iktidarı döneminde Devlet Su İşleri Teşkilat Kanunu'nda değişiklik yapıldı. Böylelikle suların özelleştirilmesinin yolu açıldı. Değişiklik bununla da sınırlı kalmadı. Ormanlar hem özel sektöre

devredilebilecek hem de depolama alanı olarak kullanılabilir hale getirildi.

- Madde 80: "Devletin doğaya el koyma maddesi" olarak da bilinen bu madde ile doğa ve kentlere yönelik talan projeleri önündeki kısıtlayıcı hükümler kaldırıldı. Bakanlar Kurulu'nun yetkilendirilmesi ile yatırımlar için alınması gereken her türlü idari izin ve "olur" mekanizması ve bunlara dair idari süreçler devreden çıkmış oldu.

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Türkiye genelinde 2,5 milyon hektar sit alanını gözden geçirerek, kimi yerleri sit olmaktan çıkardı, kimi yerlerin ise derecesini düşürdü. Böylece, jeolojik dönemlere ait, ender bulunan ve doğal güzellikleri sebebiyle dikkati çeken, inşaata kapalı yerler anlamına gelen sit alanları için artık "yasal korumadan" bahsetmenin önemi kalmadı.

- 17 Ağustos 99'da gerçekleşen Marmara depreminin ardından İstanbul'da afet toplanma alanı olarak belirlenen 493 bölgeden bugüne dek 416'sı alışveriş merkezi, rezidans ve gökdelenle dönüştürüldü.

- Birçok tehlikeyi barındıran ve çoğu ülkede de açılan yerlerde kapatılması kararları alınan nükleer santrallerin, iktidar tarafından kâr hırsı uğruna Türkiye'nin birçok yerinde kurulması için anlaşmalar yapıldı. Mersin Akkuyu'ya, Sinop Abalı'ya ve İğneada'ya yapılması planlanan nükleer güç santrallerinden Akkuyu'dakinin

temeli bile atıldı.

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın 2008-2018 yılları arası verilerine göre, Karadeniz Bölgesi'nde 10 yıl içerisinde toplam 203 Hidroelektrik Santral (HES) yapıldı. Ayrıca 20 HES'in inşaatı devam ederken 123'ü de proje aşamasındaydı. Yıllık 2 bin 400 kilogram yağış oranı ile Türkiye'nin en çok yağış alan ili olan Rize'de de HES projelerinin bulunduğu vadilerdeki dere yatakları susuz kaldı.

- Artvin Kafkasör Yaylası Cerattepe bölgesi, Cengiz Holding'in altın madeni projesi için talana açıldı. Ağaç katliamının yanı sıra, ağır metallerle dolu zehirli atıklar derelere karıştı.

- Ege'nin birçok bölgesinde özellikle termik santraller için birçok zeytin ağacı kesildi. Manisa Soma'ya bağlı Yırca'da 6 bin 66 ağaç söküldü.

- Muğla'ya bağlı Marmaris Okluk Koyu'nda bölgenin SİT derecesi düşürülerek 65 hektarlık bir alanda yapılan Cumhurbaşkanlığı yazlık sarayı için 40 bin ağaç kesildi.

- Ankara Beştepe'ye yapılan Cumhurbaşkanlığı Sarayı için Atatürk Orman Çiftliği tahrip edildi.

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Teknokent Kavşağı ile 1071 Malazgirt Bulvarı arasındaki bağlantıyı sağlayacak olan tünelin yapımı için ODTÜ ormanı talan edildi. Böylelikle 90-100 metre genişliğindeki yaklaşık 50 hektarlık alan talan edildi.

- "Mega projeler" olarak adlandırılan projelerinden olan İstanbul'daki 3. Havalimanı ve 3. Köprü projeleri için İstanbul'un akciğeri olan Kuzey Ormanları talan edildi.

- Dünyanın en temiz beşinci ve en derin üçüncü gölü, Türkiye'nin ise en temiz ve en derin gölü olan ve 110 farklı kuş türünü barındıran Burdur Yeşilova'daki Salda Gölü'nün "Millet Bahçesi" yapılması istenmektedir.

- İlisu Barajı ile sular altında kalacak olan Hasankeyf'teki binlerce yıllık kayalar dinamiklerle patlatılmaktadır. Dünya kültür mirası alanına girebilecek yüzlerce anıt ve esere, 12 bin yıllık bir kültür ömrüne sahip olan Hasankeyf, 50 yıl biçilen bir barajın sularına teslim edilmektedir.

- Rize'nin İkizdere ilçesinde doğa Cengiz İnşaat tarafından talan edilerek, taş ocağı yapılmak istenmektedir.

AKP iktidarı boyunca rant ve talan uğruna yapılan doğa katliamları, elbette bu örneklerle sınırlı değil. Yağma ülkenin dört bir yanında aralıksız devam ediyor. Şimdi sırada "Kanal İstanbul" projesi var.

Bu proje için, Küçükçekmece Gölü'nden başlayıp Sazlıdere Barajı havzası boyunca devam eden, Sazlıbosna Köyü'nü geçerek Dursunköy'ün doğusu ile Baklalı Köyü'nü geçtikten sonra da Terkos Gölü'nün doğusunda Karadeniz'e uzanan alan hedeflenmektedir. Özellikle su toplama havzalarını talan edecek olan bu

projeye oluşacak zararların bazıları şunlardır:

1) Çıkan hafriyat miktarı 1,5 milyar metreküp olacak. Bunları ortadan kaldırmak için en az 100 milyon kamyon seferi gerekiyor. Bu da büyük bir toz felaketi anlamı gelmektedir.

2) Marmara Denizi'ne 3 ada grubu inşa edilmesi planlanıyor. Bunun anlamı Büyükçekmece, Avcılar, Beylikdüzü ve Yeşilköy sahillerinin yok edilmesidir.

3) Proje alanında kalan yerleşim yerleri ve tarım arazileri halkın elinden alınacaktır.

4) Kanalin çevresi ranta açılacaktır. Şimdiden inşaat şirketlerinin onlarca projesi hazır haldedir.

5) 400 bin yıllık Yarımburgaz Mağarası, Birinci Derece Su Alanı ve Korunması Gerekli Kültür Varlığı olmasına rağmen, proje sahasında kaldığı için yok olma tehdidi altındadır.

6) İstanbul'a su sağlayan Sazlıdere Barajı yok olma tehlikesi altındayken, İstanbul'un en büyük ikinci su kaynağı olan Terkos Barajı da tehdit altındadır. Kuraklığın dünya çapında arttığı bir dönemde, yağmur sularının dahi depolanması tartışılırken, bu proje, su toplama havzalarını da yok edecektir.

Doğanın katledilmesi anlamına gelen projelerin (maden ve taş ocakları, HES'ler, JES'ler, havaalanları, köprüler vb.) halkın yararı için olmadığı ortadadır. Bu projeler iktidar ve yandaşlarının daha fazla kâr etmeleri ve çıkarları uğruna yapılmak istenmektedir.

İşçi ve emekçiler, projelerin yapılacağı yerde yaşayan insanlar, bu projelerin yaratacağı yıkım ve tahribatın farkındadır. Kaz Dağları'ndan Cerattepe'ye, Hasankeyf'ten Salda Gölü'ne, Kanal İstanbul'dan İkişdere'ye neredeyse her yerde, başta o bölgelerde yaşayanlar olmak üzere birçok kentte doğanın katledilmesine karşı ses yükselmiştir, yükselmeye de devam etmektedir. Yaşam alanlarına sahip çıkmak ve doğanın yok edilmesini engellemek için eylemler yapılmaktadır. Kanal İstanbul projesinin, bunca şaşalı sözler ve reklam bombardımanına karşın hala da hayata geçirilememesinin arkasında, kitlelerin bu projeye karşı ses çıkarması gerçeği vardır. Toplumun tepkisinden duyduğu korku ve kaygıdan dolayıdır ki AKP iktidarı rant ve talan projelerini kolayca hayata geçirememektedir. İktidarın bu korku ve kaygısını büyütebilmek, "çılğın, mega" vb. projelerine dur diyebilmek; en önemlisi de doğanın ranta açılmasını ve talan edilmesini engellemek, başta işçi ve emekçiler olmak üzere toplumun büyük bir kesiminin birlikte hareket edebilmesi ve ortak mücadelesiyle mümkündür.

Su çürüyor:

Marmara Denizi'nde müsilaj tehdidi

Kasım ayından bu yana normalde dönemsel olarak açığa çıkan deniz salyası (müsilaj) bu yıl Marmara Denizi'ni terk etmedi. Gün geçtikçe daha geniş alanlara yayılıyor. İstanbul, Adalar, Tekirdağ, Çınarcık, Bursa, Erdek... Körfezler, kıyılar ve denizin derinlikleri yoğun müsilajla kaplanmış durumda. Marmara Denizi'ni yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan müsilaj tüm canlı yaşamına da tehdit oluşturuyor.

MÜSİLAJ YALNIZCA SONUÇ

Deniz salyası adıyla bilinen müsilaj yapışkan ve bulaşkan organik bir oluşum. Bu jelimsi oluşum, çevresindeki canlı ve cansız karbon kaynaklarını da içine hapsederek deniz yüzeyinde, su kolonunda ve deniz tabanında geniş alanları kaplayarak, özellikle dipte yaşayan canlılar olmak üzere tüm ekosistemi olumsuz yönde etkiliyor. Müsilaj denizde sınırlı miktarda kalan oksijeni tüketerek denizi de öldürüyor.

Müsilajın oluşumunu tetikleyen pek çok faktör var. Hızla çoğalması, yayılması ve denizi terk etmemesinin nedeni ise artan deniz suyu sıcaklıkları ve atıklardır.

Bu kirliliğin oluşumundaki başlıca etkenler arıtım tesislerinin nitelsiz ve yetersiz oluşu, aşırı balıkçılık, sanayi atıkları, deniz kumunun kontrolsüz biçimde kullanılması, nüfus yoğunluğu, küresel ısınma, termik santraller vb.dir. Görüldüğü gibi tüm bunlar doğa ile uyumsuz, bilimle zıt insan etkinlikleridir.

Marmara Denizi'nin kendine özgü bir yapısı ve haliyle bunun yarattığı sorunlar da olabiliyor. Fakat kirlenme sürecine bakıldığında denizin adım adım katledildiği, bu çevre felaketinin sadece bir sonuç olduğu açıkça görülüyor. Bugünkü kirliliğin başlıca kaynaklarını şöyle sıralamak mümkün:

1- Marmara bölgesindeki sanayileşme paralelinde neoliberal politikaların hayata geçirilmesi ile denizin yapısının bozulması aynı döneme denk geliyor.

2- 150 bin insanın attığı hiç arıtılmadan kanalizasyonla deniz kıyısında toplanarak, sivilaştırılıp denizin dibine bırakılıyor. Kanalizasyon atıklarının yanı sıra endüstriyel atıkların rolü de büyük. Marmara'da endüstriyel atıkların yarat-

tığı kirlenmeden ötürü canlı türü çeşitliliği ortadan kalktı. Denizdeki doğal denge vahim bir darbe aldı, almaya devam ediyor. Denizin yüzeyinde yer alan balık yumurtaları müsilajın içine hapsolarak yaşama şansını yitiriyor. Müsilaj ortamdaki hayvansal besini içine hapsediyor ve birçok deniz canlısı türünün kitlesel ölümüne neden oluyor.

3- Küresel ısınmanın neden olduğu deniz suyundaki anormal miktardaki sıcaklık artışı da müsilajın yayılmasında rol oynuyor.

4- Termik santrallerin yapımındaki artış denizleri kirleten temel bir etkenidir. Termik santraller Akdeniz foklarının yaşadığı mağaraların üzerine beton enjekte edilerek kuruluyor. Hem fok balıklarına hem de yumurtalarını bu mağaralara bırakan deniz kaplumbağalarının yaşamına zarar veriyor. Santrallerde kullanılan soğutma suları denizlerden alınıyor. Marmara'dan tuzlu soğuk su alınıp, sıcak su veriliyor. Boruların bir ucu açık ve deniz içinde. Boruları temizlemek için kullanılan kimyasallar da yeniden denize bırakılıyor.

5- Plansız şekilde faaliyet gösteren limanların tüm atıkları ve kimyasalları denize bırakılıyor.

6- Bölgedeki tüm inşaatlarda kullanılan deniz kumunun Marmara'dan alınması denizdeki dengeyi bozuyor.

SORUNUN KAYNAĞI OLANLAR, ÇÖZÜMÜN ENGELİDİRLER

Ortaya çıkan doğal felaketler, AKP-MHP iktidarının övündüğü sanayideki büyümenin yalnızca sömürüyü artırmadığını, aynı zamanda çevre koruma önlemlerinin uygulanmadığını ve sanayi atıklarının Marmara'ya salındığını da gösteriyor.

AKP'nin rant projesi "Kanal İstanbul"un da bir çevre felaketine yol açacağı uzmanlarca ifade ediliyor. Açılacak kanalın depreme neden olmasının yanı sıra Marmara Denizi'nde çürük yumurta kokusuna yol açacağı, denizde canlı ölümlerine yol açabileceği, hatta Marmara'yı ölü bir deniz haline getirebileceği belirtiliyor.

Ancak rant ve talana doymayan iktidarın doğa ile inatlaşması ve sorumluluk

almaması Marmara Denizi'nde yaşanan çevre sorunu ile bir kez daha açığa çıktı. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, deniz salyaları ile ilgili olarak, "İBB'ye bırakmayacağız. Bunu çözeceğiz" demenin ötesine geçmeyerek, böylesi hayati bir sorunu bile salt siyasi propaganda malzemesi sınırlarında ele aldığını gösterdi. Birikerek devam eden sorunun parçası ve kaynağı olanlar buna çözüm üretmezler. Zira onlar için önemli olan kâr, para ve siyasi ranttır.

BİR BARDAK TEMİZ SU İÇİN DAHİ SOSYALİZM

Marmara Denizi'nde yaşanan çevre sorunun bugünkü boyutlara gelmesinin sorumlusu, özel mülkiyet ve kâr üzerine kurulu kapitalist düzendir.

Gezegelimiz, insanlık ve uygarlık her bakımdan çürüyen kapitalist düzenin tehdidi altındadır. İnsana ve doğaya düşman kapitalist düzen, üzerindeki tüm canlılarla birlikte gezegeni de felakete sürüklüyor.

Doğa, onlarca yıldır kapitalist sistem tarafından hoyratça tahrip ediliyor. Bunun sonucu olarak küresel ısınma, ozon tabakasında delinme, iklim sorunları, biyo-çeşitliliğin azalması gibi pek çok çevre sorunu milyonlarca yıl içinde oluşan doğanın dengesinde bozulmaya yol açıyor.

Ortaya çıkan çevre sorunlarının çözümlü, kapitalist sistemde mümkün olmadığı gibi, bu sistem çözümün önündeki en büyük engeldir.

Denizleri, balıkları, yosunları, ağaçları yaşatacak olan toplumsal düzen, üretimin insan ihtiyaçlarını karşılamak için yapıldığı, insanın her türlü etkinliğinde doğayla uyumun sağlandığı sosyalizmdir.

TKİP Programı'nda belirtildiği üzere, işçi ve emekçilerin sosyalist iktidarı altında, "Toplum sağlığını gözetken bir üretim, kentleşme, enerji ve ulaşım politikası izlenir. Bu, toplum sağlığının vazgeçilmez koşulu sayılır. Kapitalizm-den miras çevre tahribatının giderilmesi, doğal çevrenin, toprağın, suyun ve havanın korunması için köklü önlemler alınır."

Haziran direnişinin 8. yılı eylemleri...

“Karanlık gider, Gezi kalır”

Haziran Direnişi'nin 8. yıl dönümü dolayısıyla geçtiğimiz hafta, “Karanlık gider, Gezi kalır” şiarıyla İstanbul, Ankara, İzmir, Manisa, Kocaeli, Mersin'in de aralarında olduğu pek çok ilde eylemler düzenlendi. Dinci-faşist iktidarın yasaklar, baskılar ve polis terörüyle eylemleri engelleme çabalarına rağmen ülkenin dört bir yanında Haziran direnişi selamlandı, katledilen gençler anıldı. Eylemlerde, çete-sermaye-devlet ilişkileriyle çürüyen düzene karşı Gezi ruhuyla mücadele çağrıları yükseltildi, “Umut biziz” denildi.

YASAKLARA RAĞMEN EYLEMLER

İstanbul'da Taksim Dayanışması'nın “Karanlık gider, Gezi kalır” şiarı ile çağrı yaptığı eylem Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından yasaklandı. İstiklal Caddesi'ne çıkan tüm sokaklar polis tarafından kapatıldı.

Buna rağmen yapılan anma, Haziran Direnişi'nde hayatını kaybedenler için yapılan saygı duruşu ile başladı. Gezi şehitlerinin isimlerinin okunmasının ardından Berkin Elvan'ın ablası Gamze Elvan, Taksim Dayanışması adına basın açıklamasını okudu.

“Pandemi süreci bir kez daha gösterdi ki bu iktidar halkına yabancıdır. Yasaklar, cezalar hep halka, tüm imtiyazlar ise bir avuç mukteditinden yanadır. Ne halkın sağlığı, ne yoksulluğu, açlığı, işsizliği ne de gençlerin geleceksizliği umurlarındadır.” denilen açıklamada, Gezi davalarına dair şu ifadeler kullanıldı:

“Gezi'yi yargılamaya kalktılar. Bir, iki yetmedi üçüncü kez torba dava ile adını kirletmeye çalışıyorlar. Değil üç; beş, on, bin kere de yargılasanız Gezi'nin haklılığı ve gerçekliği karşısında her seferinde yenileceksiniz.”

Gezi ruhunun sürdüğü hatırlatılan açıklama; Gezi ruhunun Boğaziçi'nde, İki Zeytin'de, Hopa'da, 1 Mayıs alanlarında olduğunun altını çizilerek şöyle son buldu: “Gezi bizim dünümüz değil geleceğimizdir. Kayyumlarla, kararnamelerle gasp edilen demokrasinin parlak ve temiz geleceği için en somut dayanağımızdır. Mazide kalmayacak kadar büyük ve hayattır.”

Açıklamanın ardından Berkin Elvan'ın annesi Gülsüm Elvan, AKP şefi Tayyip Erdoğan'a tepki göstererek “Berkin'in korkusu her zaman senin üstünde, be-

nim elim de her zaman senin yakandadır. Bunu böyle bil!” dedi.

Aynı akşam Fatih Dayanışması'nın **Kocamustafapaşa** Meydanı'nda yapacağı eyleme polis saldırdı. Eylem başlamadan gerçekleşen polis saldırısı sırasında çevredekiler alkışlarla eyleme destek oldu. Çok sayıda kişi darp ve işkence edilerek gözaltına alındı.

ETHEM ANMASINA POLİS TERÖRÜ

Haziran Direnişi'nde Ankara **Kızılay**'da 1 Haziran 2013 tarihinde polis kurşunuyla vurularak katledilen Ethem Sarısülük'ü vurulduğu yerde anmak için gerçekleştirilmek istenen eyleme polis saldırdı.

BDSP'lilerin de aralarında olduğu 9 kişinin darp ve işkenceyle gözaltına alındığı saldırı sonrası bir arada duran kitle sloganlarla Konur Sokak'a geçerek burada anma gerçekleştirdi. Polis terörü çevredekilerden de tepki alırken, Konur Sokak'taki eyleme emekçiler de alkışlarıyla destek verdi.

Polis saldırısının ardından Ethem Sarısülük'ün vurulduğu yerde annesi Sayfe ana ve alanda kalanlar karanfil bırakarak bir anma gerçekleştirdiler.

Önceki gün de Ankara Mamak **Tuzluca**'da Aka-der, Ana Fatma Cemevi, BDSP, BMG, HDK, Kaldıraç, HDP ve TİP'in çağrısıyla eylem yapıldı. Tüm engellemelere rağmen yapılan eylemde okunan açıklamada şu vurgu yapıldı: “Kod-29 denilen burjuva ahlaksızlığına, pande-

miyi sömürüyü derinleştirmenin fırsatına çevirmeye çalışan sınıf düşmanlarımıza karşı Migros'ta, PTT'de, Sinbo'da, SML Etiket'te, Döhler'de, Bel Karper'de devam eden işçi sınıfının onur mücadelesinin Gezi'deki başeğmezlikten de bir parça taşıdığını biliyoruz. Şantiyelerde, tersanelerde, fabrikalarda, atölyelerde işçi sınıfının açlığa, yoksulluğa, işsizliğe, güvencesizliğe, geleceksizliğe karşı nasıl bir öfke dokuduğunu biliyoruz!”

AYVALIŞ MEZARI BAŞINDA ANILDI

Haziran Direnişi'nde 2 Haziran'da Ümraniye TEM Otoyolu'nda yürüyüş yapanların arasına dalan bir aracın çarpması sonucu yaşamını yitiren Mehmet Ayvalıtaş mezarı başında anıldı.

Ümraniye'de bulunan Eski Çekmeköy Mezarlığı'nda gerçekleşen anmadan önce Yeni Çekmeköy Mezarlığı'nda anne Fadime Ayvalıtaş'ın mezarı ziyaret edildi. Mehmet Ayvalıtaş'ın mezarı başında yapılan anmada SODAP Sözcüsü Sevtap Akdağ söz alarak direnişin bıraktığı mirasın büyüdüğünü belirtti. Baba Ali Ayvalıtaş da, direnişte yaşamını yitiren ilk kişinin oğlu olduğunu hatırlatarak, direnişle birlikte gençlikten umudunun canlandığını dile getirdi ve “4 tane küpeli memleketi parmağında oynatıyor. Bu memleket bizim.” dedi. Ayvalıtaş'ın ölümsüzleştiği yere de karanfiller bırakıldı.

ALİ İSMAİL KORKMAZ ANILDI

Eskişehir'de DİSK, KESK, TMMOB ve

TTB, Ali İsmail Korkmaz'ın katledildiği Kurtuluş Mahallesi Sanayici Sokak'ta anma gerçekleştirdi. Korkmaz'ın saldırıya uğradığı yerde bulunan fotoğrafına kırmızı karanfil bırakılan anmada, TMMOB Eskişehir İKK Sekreteri Neşet Aykamat, Korkmaz'ın katledilişini hatırlattı ve yitirilen gençlere atflla “Onlara sözümüz var onların hayal ettiği güzel günler gelece kadar mücadelemiz sürecek” dedi.

Haziran direnişinin iktidara korku saldığı belirtilen açıklamada “Gezi Direnişi toplumun her kesiminden insanın bir arada yaşamasının, paylaşmasının ve dayanışmasının en güzel örneğidir” denilerek Gezi'nin karanlığa karşı bugün de umut olduğu vurgulandı.

“UMUT BİZİZ!”

2 Haziran'da **İzmir** Emek ve Demokrasi Güçleri'nin çağrısı ile Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde eylem yapıldı.

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP), Ege İşçi Birliği (EİB), Devrimci Tekstil İşçileri Sendikası'nın (DEV TEKSİL) da aralarında olduğu ilerici, devrimci kurumların katıldığı eylemde basın açıklamasını DİSK Ege Bölge Temsilciliği Başkanı Memiş Sarı okudu. Açıklamada “Haziran Direnişi'nde katledilen Mehmet Ayvalıtaş, Abdullah Cömert, Ethem Sarısülük, Hasan Ferit Gedik, Medeni Yıldırım, Ahmet Atakan, Ali İsmail Korkmaz ve Berkin Elvan için direneceğiz! Düşlerdeki özgür dünyayı kuracağız. Onlara sözümüzdür!” vurgusu yapıldı.

Sinbo'da "15-16 Haziran" başlıklı direniş okulu

Haramidere'de bulunan Sinbo'da sendikali olduğu için önce ücretsiz izin ardından Kod 29 saldırısı ile karşı karşıya kalan Dilbent Türker'in direnişi devam ediyor. TOMİS üyesi Türker, direnişin 129. gününde direniş okulu gerçekleştirdi. 21'inci yapılan direniş okulu DİSK Limter-İş Başkanı Kanber Saygılı'nın katılımı ile Sinbo fabrikası önünde yapıldı.

Kanber Saygılı konuşmasına, işçi direnişlerinin başlı başına bir okul olduğunun altı çizerek başladı. Ardından 15-16 Haziran'ın hem patronları hem de siyasal iktidarı sarstığına değinerek "15-16 Haziran iki günde olgunlaşan bir siyasal genel grev olmadığı gibi tesadüfi bir genel grev de değil. Kolektif bir şekilde dersler çıkar-mak önemli" dedi.

Saygılı, 15-16 Haziran'ın ön sürecine değinerek konuşmasını sürdürdü. Cumhuriyet'in kuruluşundan başlayarak 1950'ler ve 1960'lardan işçi sınıfı mücadelesinin örneklerini hatırlattı. Bu süreçte 1917 Ekim Devrimi'nin önemine de değinen Saygılı dünyada işçi ve emekçilerin sosyalizm deneyimine tanık olmasının ayrıca önem taşıdığına altını çizdi.

Sunumun devamında DİSK'in kurulduğu süreç, işçi sınıfı ve örgütlenme üzerinde artan baskılar, toplumsal muhalefetin arayışı, Kavel, Saraçhane mitingi, Kozlu Maden işçilerinin eylemleri, Paşabahçe, bir özyönetim deneyimi olan Alpagut sürecine değinildi. Saygılı şunları ifade etti:

"15-16 Haziran'ın ön sürecinde 1965'ten sonra toplumsal muhalefetin

tüm bölükleri kendi talepleri doğrultusunda sokaklarda ve meydanlardadır. Bu dönem ekonomik ve siyasal mücadelenin birlikte yürüdüğü işçi sınıfı için bir aydınlanma sürecidir aynı zamanda. Köylülerin eylemleri, Doğu Uyanış mitingleri, gençlik eylemleri sadece üniversite ile sınırlı değil. Gençlik anti-emperyalist bir mücadele de yürütüyor."

Saygılı konuşmasına şöyle devam etti: "Bardağı taşırın damla 274-275 sayılı sendikalar, grev, toplu sözleşme ve lokavt yasasında değişiklik oldu. Değişikliğin amacı, Türk-İş üyesi işçilerin yönünü DİSK'e döndüğü, hak arama bilincinin alabildiğine yükseldiği dönemine ket vurmaktır. 11 Haziran 1970 yılında yasa Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından gündeme gelir. DİSK yasaya itiraz etti. 15 Haziran günü Gebze'den, Kartal'dan, Topkapı'dan, Gaziosmanpaşa, Levent'ten yürüyüşler yapılır. İşçiler büyük bir coşku ile jandarma ve polis bariyerlerini aşıyorlar ve direniş 2 gün sürer. Aynı bugünlerde olduğu gibi kadın işçiler bu yürüyüşlere öncülük etmiş-

tir. Görkemli bir yürüyüş ve hareket var. Buradan sonra Kemal Türkler radyodan anons geçer. 'Ordu bizim göz bebeğimizdir' diyerek işçilere eve dönün çağrısı yapar. Patronlar valizlerini hazırlayarak kaçmaya da başladı. Ardından 16 Haziran akşamı sıkı yönetim ilan edilir. Tensikatlar başladı. Binlerce öncü işçi işten atılır, tutuklamalar ve gözaltılar başlar. Bu direniş büyük deneyimler bırakmıştır. 15-16 Haziran'ın tıpkısını yaşamayız. Ama onun ruhunu, tecrübelerini, onu da aşan bir hareket nasıl yaratılabilir bunu tartışmalıyız."

Saygılı son olarak devrimci partinin işçi sınıfı ile buluşmasının önemine işaret etti. Tur Assist direnişçisi Mesut Toprak'ın da katıldığı direniş okulu sohbetler edilerek sona erdi.

Akşam vardiya çıkışında Limter-İş adına yapılan konuşmalarla Sinbo işçilerine seslenildi. Limter-İş'in Sinbo işçisinin ve direnişini sürdüren Dilbent Türker'in yanında olduğu belirtilen konuşmada, işçilerin fabrikada üretim yapmak ve çalışmak sorumluluğunun yanı sıra haklarına

sahip çıkmak ve insanca çalışmak zorunda olduğu belirtildi. Bunun için işçilerin örgütlenmesinin ve sendikalaşmasının önemine dikkat çekildi.

Limter-İş Başkanı Kanber Saygılı ise şu ifadeleri kullanarak işçilerin örgütlü birliğine dikkat çekti:

"İşçi olmak kölece çalışmak değildir, açlık sınırı altında çalışmak değildir, patronlara boyun eğmek demek değildir. İşçi olmak demek onurlu bir şekilde insanca çalışmak demektir. Sendikali olmak bir işçinin anayasal hakkıdır. Bir işçi insanca yaşamak ve çalışmak istiyorsa bu hakkını kullanmalıdır."

"Siz bu fabrikada çalışsanız, patronlar yedi sülalesini getirse bu makineleri çalıştıramaz. Siz patrona mahkum değilsiniz patronlar size mahkum. Ama birlik olup kol kola girip patronun karşısına dikilmediğiniz sürece böyle çalışmaya ve yaşamaya devam edeceksiniz. İsterse-niz bunu değiştirebilirsiniz. Yapacağınız iş en kolay iş, anayasal hakkınızı kullanarak sendikali olmaktır."

Haksızlığa karşı işçileri Türker'in direnişine sahip çıkmaya çağırarak Saygılı sözlerini şöyle sürdürdü: "Kadın arkadaşınıza sahip çıkmak demek, örgütlenmek ve arkadaşınızın işe alınmasını sağlamak demektir. Bu arkadaşınız hırsızlık yapmadı, insanca çalışmak isteyip sendikali olduğu için işten atıldı. Bu arkadaşınıza sahip çıkmazsanız yarın bir haksızlık karşısında siz de aynı durumda kalacaksınız."

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

SML Etiket'te direniş 4 ayı geride bıraktı

Avcılar'da bulunan SML Etiket'te sendikasızlaştırmaya, taşeron çalışmaya ve keyfi işten atmalara karşı direniş 4 ayı geride bıraktı. Geçtiğimiz hafta da fabrika önünde direnişlerini sürdüren işçiler SML yönetiminin anlaşmaya vardığı DİSK Tekstil ile imzalanan toplu iş sözleşmesine değindi.

Vardiya çıkışlarında işçilere seslenen direnişçiler, sözleşmede sefalet zammına imza atıldığına, işçilerin söz, yetki, karar hakkının gasp edildiğine, kadın işçilerin en temel haklarının yok sayıldığına dikkat çekti.

Direniş sayesinde fabrikaya DİSK Tekstil'in girdiğine değinen SML direnişçisi şu ifadeleri kullandı:

"Biz görüşme yaptığımızda SML yö-

neticileri 'fabrika sendikayı kaldıramaz öyle bir gücümüz yok' diyorlardı fakat bugün ne oldu, sendikayla anlaşta yönetim. Demek ki işyeri yönetimi sendikayı kaldırabilir. Bu yüzden bizler taleplerimizden ve mücadelemizden vazgeçemeliyiz."

DEV TEKSTİL temsilcisi SML işçilerine reva görülen sefalet zammına değinerek şunları ifade etti:

"1.5 yıldır zam yapılmıyordu. 1.5 yıldır hakkettiğiniz ücret 140 TL mi? Sessiz kalırsanız baskıya, mobbinge boyun eğilirse sefalet ücretlerine çalıştırmaya

devam ederler. Buna mecbur değilsiniz. SML patronu bu hayatın sefasını sürerken SML işçisi cefa çekmek zorunda değil. Bunun hesabını sormalıyız."

Ayrıca sözleşmede yok sayılan hakları için kadın işçilere seslenen SML direnişçileri şunları ifade etti:

"Kadın işçilerin en önemli sorunlarından biri olan kreş sorunu sözleşmede yer almıyor. Biz işçi emekçi kadınlar haklarımız ve geleceğimiz için önde mücadele etmeliyiz. Taleplerimiz için mücadele etmeli, geleceğimizi sendika ağalarına ve SML yönetiminin vicdanına

bırakmamalıyız."

Söz, yetki, karar hakkının işçide olması gerektiğine vurgu yapan konuşmalarda "İşçi temsilcisini bile siz seçmediniz. SML yönetimi ve işbirlikçi sendika tarafından atama yapıldı. Söz, yetki, karar hakkı için mücadele etmeliyiz" denildi.

Konuşmalarda DEV TEKSTİL'e üye olma çağrısı yapılarak "Bu kavga hepimizin kavgasıdır" denildi.

Direnen DEV TEKSTİL üyesi işçilere, DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası üyesi Bakırköy Belediyesi işçileri, Bayrampaşa Belediyesi işçileri, Devrimci Gençlik Birliği ve Beysan'da çalışan tekstil işçisi dayanışma ziyaretinde bulundu.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

İşçiler grev ve eylemlerle haklarını arıyor

ANGEL HALI İŞÇİLERİNDEN EYLEM

Antep'te Angel Halı fabrikasında telefonlarını teslim etmedikleri için 28 Nisan'da Kod-46 ile işten çıkarılan 63 işçi eylemlerini 1 Haziran'da Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü önüne taşıdı.

Eylemde konuşan DİSK Tekstil Antep Bölge Temsilcisi Mehmet Türkmen, Başpınar OSB'de farklı fabrikalardan işçilerin mücadelelerini hatırlattı: *"Yasin Kaplan'da sendikalı oldukları için, Güven Boya'da yine sendikalı oldukları ve işyeri yönetiminin baskılarına karşı çıktıkları için işçiler Kod-29 ile işten atıldı ve bu işçiler aylarca fabrika önünde direniş yaptı."*

SOMA'DA MADENCİLERDEN EYLEM

Bağımsız Maden-İş üyesi madenciler Soma Cengiz Topel Meydanı'nda 2 Haziran'da eylem yaparak, kendilerine verilen sözlerin yerine getirilmemesini protesto etti. Madenciler tazminatları ödenmezse 21 Haziran'da Ankara'ya yürüyeceklerini açıkladı.

Bağımsız Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Tahir Çetin, 15 Ocak'tan itibaren beklemelerine rağmen, sözün tutulmadığını belirterek *"Biz açlıktan ölmektense yiğitçe savaşarak ölmek istiyoruz"* dedi.

7 Haziran'da madencilerden oluşan bir heyetin, Ankara'da görüşme gerçekleştireceği duyuruldu.

BAYRAMPAŞA'DA EYLEM

Bayrampaşa Belediyesi tarafından kod-29'la işten çıkarılan işçiler, 2 Haziran'da belediye önünde eylem yaparak taleplerini haykırdı. Eylemde söz alan belediye işçisi İzzettin Akan *"Defalarca söyledim bir suçum varsa gelip yüzüme söylesinler diye ama benimle bir türlü yüzleşmiyorlar. 14. seferdir buradayım ama bir gün de gelip senin suçun şudur diyemediler. Yaptığımız sözleşmeye neden uymadınız?"* diyerek tepkisini dile getirdi.

Dertlerinin sadece ekmeğe olduğunu dile getiren Akan konuşmasının devamında şu ifadeleri kullandı: *"Birden bizim maaşımızdan 700-800 TL el koydular. Biz bunu sorduğumuz zaman bize 'ses etmeyin eğer ederseniz işinizden olursunuz' dediler. Ben bunu söylediğim zaman tehdit ediliyordum. Ama ne olursa olsun biz başaracağız."*

TECNO METAL'DE DİRENİŞ

Pendik'te Tecno Mobil'de sendikaya üye olan işçiler işten atıldılar. Üç ay önce açılan fabrikada çalışan 173 işçi Türk Metal'e üye oldu ve yetki aldı.

Yetki belgesinin ardından 12 işçi işten atıldı ancak daha sonra 2 kişi geri çağırıldı. İşten çıkarılan 10 işçi ise fabrikanın önünde direnişe başladı.

MASTAŞ İŞÇİLERİ GREVE ÇIKTI

Bursa Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Mastaş Radyatör'de Öz Çelik-İş ile yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması sonucu işçiler 3 Haziran'da greve çıktı.

Sendikanın %18 zam, 4 ikramiye ve sosyal haklarda iyileştirme taleplerinin kabul edilmemesi üzerine grev kararı alınmıştı. Mastaş yönetimi grevi kırmak için emekliler ve memurlardan topladığı imzalarla grev oylaması talep etmişti. Ancak işçiler patronun bu oyununu bozarak memurların da desteğiyle greve evet dediler.

Mastaş patronunun servisleri kaldırması sonucu işçiler kendi imkanlarıyla fabrika önüne geldiler. Metal İşçileri Birliği de işçileri ziyaret ederek, grevi selamladı.

"EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET!"

İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait İZENERJİ şirketi ile DİSK/Genel-İş İzmir 2 Nolu Şube arasındaki devam eden toplu iş sözleşme görüşmelerinde 12. oturum yapıldı. İZENERJİ taban ücretine yüzde 22,5 zam teklif ederken işçiler ise *"eşit işe eşit ücret"* taleplerini yineledi.

3 Haziran'da şirket binası önünde eylem yapılırken, görüşme sonrası bilgi veren Genel-İş Şube Başkanı Arif Yıldız *"Eğer ki hafta sonuna kadar bu görüşmeler İZENERJİ emekçilerinin talep ettiği gibi geçmezse başta İzmir Büyükşehir Belediyesi sonra burada grev kararımızı asacağız. 13 Haziran gecesi ise greve çıkacağız"* dedi.

DİĞİ MASK'TA EYLEM

Silivri Selimpaşa OSB'de bulunan Digi Mask maske fabrikasında yaklaşık 80 işçi 2 aydır ücretlerini alamıyor. İki haftayı aşkındır fabrika önünde eylem yapan ve muhatap bulamadıklarını söyleyen işçiler ücretlerini alamayınca işten çıktılar.

RECTİCEL'DE GREV

İstanbul Tuzla'da bulunan, Petrol-İş Sendikası İstanbul 2 Nolu şubenin örgütlü olduğu Recticel'de TİS görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler 3 Haziran sabahı greve çıktı. 62 sendikalı işçinin çalıştığı Recticel'de 6 ay süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ücret konusunda ilerleme kaydedilemediği belirtildi.

TPI'de toplu iş sözleşmesi (TİS) sürecinde grev ilan edilmesinin ardından eylemdeki işçilere sermayedarın baskısı arttı, üç işçi işten atıldı ve 20 işçi ücretsiz izne çıkarıldı.

3 Haziran akşamı ise Petrol-İş Sendikası ve TPI yönetimi arasında TİS imzalandı. Sözleşme Ankara'da Çalışma Bakanı yardımcısının da dahil olduğu bir toplantıda bağıtlandı.

İşçilerin onayı alınmadan imzalanan sözleşmede ücret zammı oranı %22,5 olarak geçti. İşçilerin %27 talebinin oldukça altında bağıtlanması ve işçilere sorulmaması tepkiye yol açtı. Sasalı fabrikasında Petrol-İş Sendikası İzmir Şube Başkanı Orhan Zengin'e tepki gösteren işçiler fabrikada Zengin'i konuşturmadı.

TPI'de TİS imzalandı, işçiler tepkili

PİB: HESAP SORALIM!

Petrokimya İşçileri Birliği (PİB) sosyal medya hesabında işçilerin tepkilerini şöyle aktardı:

"Sözleşmeyi imzalamış, bizi yarı yolda bırakmış. Bir de bunun üstüne tebrik bekliyor açıklamada! Yazık gerçekten!"

"Esip gürleyenler, sonuna kadar sözleşmeyi savunacağız diyenler bir gece ansızın sözleşmeyi imzaladık dediler. Pazardan, marketten, zamlardan haberiniz yok galiba. İşçiler olarak 2 yıldır salgın, kriz altında aynı ücretlere çalış-

yoruz. Şimdi biri çıkıyor, zam bu kadar hayırlı olsun diyor. Yok öyle ben dedim oldu demek. Artık yolun sonu senin için başkan!"

"İşçinin onayı olmadan sözleşmeye imza atılmaz" diyen Petrokimya İşçileri Birliği, açıklamasında şu ifadeleri kullandı:

"Sözleşme demek ücret ve haklar olduğu kadar sendikal ilkeler ve işçi demokrasisi demektir. Sözleşme demek işçi demokrasisinin tam anlamı ile yaşatılması demektir. Söz-yetki-karar mekanizmasının tüm işçiler tarafından

işletilmesi demektir. Sendikal yetkileri olan başkanlar, yardımcılarının taleplerini, işçilerin belirleyeceği yol ve yöntemlerle uygulamak için seçilmiş görevlilerdir. Masa başında kendi bilinç ve yeterliliklerine göre karar veren Petrol-İş İzmir Şube sendikal ilke ve örgütlülüğü umursamamıştır.

"İmza masasında ne tartışıldı? %22,5 olan zam oranına nasıl karar verildi? Tüm süreç boyunca eylemlerde dik duran, sözleşmeye sahip çıkan işçinin geleceği iki dudağın arasına nasıl sığdırıldı?"

"Tüm bu soruların cevabı işçilere derhal açıklanmalıdır. İşçiye sorulmadan imzalanan bu sözleşmesinin meşruluğu yoktur. Tepkimizi gösterelim, hesap soralım."

Tarihsel TKP'nin Kadro

Önümüzde "Tezler" formunda hazırlanmış önemli bir değerlendirme metni var. "Türkiye Cumhuriyeti'nde sınıflar mücadelesi" başlıklı ilk bölümden ve bir nolu tezden aktarıyoruz:

"Her ulusal süreç gibi Kurtuluş Savaşı da belirli bir sınıfsal karaktere sahipti. Siyasal önderlikle belirlenen bu karakter, tartışmasız biçimde burjuvadır. Türkiye'nin genç yeni burjuvazisi bağımsız devlete giden sürecin önder ve yönetici gücü olmuş, yeni devlete de sınıf karakterini kazandırmıştır."

Kurtuluş Savaşı'nın sınıfsal önderliğine ilişkin bu tespiti, hemen devamında aynı mücadelenin kapsamına, niteliğine ve dolayısıyla sınırlarına ilişkin değerlendirme izliyor:

"Dünya kapitalizmine entegre olmak yönünde bir içgüdüyle hareket eden burjuvazinin kararlı anti-emperyalist bir çizgiye sahip olma olasılığı zaten sıfırdı. Kurtuluş Savaşı'nın ve Cumhuriyet'in diğer kusurları da bununla ilgilidir. Halk kitlelerini emperyalizme ve eski egemen güçlere karşı seferberliğe geçirmek yerine politik-diplomatik dengeler üstünden yol almayı önemsemiştir burjuvazi. Yeni Türkiye, eski düzenin egemen sınıflarını ve onların gerici ideolojilerini silip süpürmek bir yana, bir an önce kitlelerin pasifize olmaları bir statükoya dönmeyi arzulamış, eski egemenler ve ideolojileriyle uzlaşma aranmıştır. Her burjuva devrimine içkin olan geçici ilerici karakter bir yana, Türkiye'nin kuruluşuna devrimci ve radikal bir nitelik kazandıran, büyük ölçüde, emperyalizmin ülke ve toplumun üstüne koskoca bir çizik atma kararına duyulan tepki ve Sovyetler Birliği ile ittifak zorunluluğudur. Kuruluş sürecinde bu nitelikler hızla silikleşmiştir." (Broşür baskı, s.3)

SİP-TKP Merkez Komitesi'nin Kasım 2010 tarihli ve 90. Yıl Tezleri başlıklı metninden aktarıyoruz bunları. Bazı özel noktalar ya da ifadelendirmeler tartışmalı olsa da genel planda isabetli tespitler bunlar. Kasım 2010'da ve hiç değilse metnin giriş kısmında (ki bu sınırlamayı bilerek yapıyoruz) Kurtuluş Savaşı'nı böyle ele alanların aynı konuyu örneğin 2017'de nasıl ele aldıklarını da görmüş bulunuyoruz (**Tarihsel TKP'nin Kadrocu inkarı / 1-2**). Aynı siyasal yapıya ait bu iki değerlendirme arasında ifade uygun-

Tarihsel TKP 100. yıl

90. Yıl Tezleri

6 Kasım 2007

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komite 90. Yıl Tezleri

1. Türkiye Cumhuriyeti'nde sınıflar mücadelesi

1.1 Türkiye Cumhuriyeti hangi koşullara doğdu?

19. yüzyılda Osmanlı toplumu çelişkili bir süreç yaşadı. Toplumsal ilerlemeye bağımlaşma eşlik etti. Osmanlı devleti, modernleşme yoluna batılı büyük güçlerle arasındaki rekabette geride kalışını telafi etmek için de girmişti. Sonuç bu sorunu gidermek bir yana, bağımsız bir devlet olarak bile varlığının gölgelenmesi olmuştur.

Giderek emperyalist Batı, Osmanlı'nın nüfuz alanlarını kapsayan geniş ve son derece stratejik bölgeyi doğrudan yöneteceği bir model benimsedi. Türkiye, işte bu emperyalist projeyi reddeden bir ulusal kurtuluş savaşının ürünü olarak kuruldu.

Her ulusal süreç gibi Kurtuluş Savaşı da belirli bir sınıfsal karaktere sahipti. Siyasal önderlikle belirlenen bu karakter, tartışmasız

SİP-TKP, örneğin 28 Şubat sürecini değerlendirirken, siyasal rejimdeki çeteleşme ve çürümenin iktisadi temelini ve sınıfsal kaynağını gizliyor, burjuvazinin temiz toplumdan ve demokrasiden yana tutum aldığını söylüyor, böylece sınıfsal olanı siyasal olandan ayırıyordu. Türkiye Cumhuriyeti için "felaketin eşiği" ilan ettiği 2008'den beri ise başka bir şey yapıyor. Aynı metafizik idealist yöntemi bu kez tersinden kullanıyor. Burjuvaziyi, onun sınıf egemenliğinin bir biçiminden başka bir şey olmayan cumhuriyetten ayırıyor. İlkini çürüdüğünü söylerken, ikincisini sınıflar üstü soyut bir varlık olarak kutsuyor.

sa tam bir uçurum var. Yinelemelerden kaçınmak üzere mümkün mertebe kısa tutmaya çalışalım:

Boyun Eğme tarafından Cumhuriyet'in 94. Yılı vesilesiyle yayınlanan "**Onlar başladı, biz tamamlayacağız...**" başlıklı Kadrocu manifesto, Cumhuriyet'in ilk onbeş yılını "genç cumhuriyetin devrimci dönemi" olarak olumluyor; "Altı Ok"ta ifadesini bulan ilkeleri aynı dönemin anayasal düzeydeki programı olarak yüceltiyor; "bütün bu ilkelerin genç cumhuriyetin devrimci döneminde yan yana gelmesi"nin rastlantı olmadığını altını çiziyor; Türk devriminin bu "çağdaşlaşma programı"nın kurgusunun "ulusal egemenlik ve tam bağımsızlık" olduğunu iddia ediyor; "ve nihayetinde", tüm bun-

ları olanaklı kılanın da dönem boyunca "cumhuriyeti yaratan devrimci bir ruhun ayakta tutulması" olduğunu söylüyordu.

Oysa **90. Yıl Tezleri**'nin başlangıç bölümünden yukarıya aktardığımız pasaj tümüyle başka şeyler söylüyor. Kurtuluş Savaşı'nın güdük bir anti-emperyalist savaş sınırlarında kaldığını ve bunun sonuçlarının kurulan yeni cumhuriyete de yansıtıldığını; hareketin önderliğinin halk yığınlarının devrimci seferberliği yerine "politik- diplomatik dengeler üstünden" sonuç almaya odaklandığını; Yeni Türkiye'nin, "eski düzenin egemen sınıflarını ve onların gerici ideolojilerini silip süpürmek bir yana, bir an önce kitlelerin pasifize olmaları bir statükoya dönmeyi" arzuladıklarını ve bu çerçevede,

eski egemenler ve onların ideolojileriyle uzlaşma yolunu aradıklarını; ve nihayet, belli bir tarihi konjonktürün mücadeleye kazandırdığı geçici devrimci niteliklerin de "kuruluş sürecinde" hızla silikleştiğini vurguluyordu.

90. Yıl Tezleri'nin tüm bu tespitlerinden çıkan sonuç, Kurtuluş Savaşı'nın güdük bir milli burjuva devrimi olmanın ötesine geçemediği tarihsel gerçeğidir.

Aynı tarihsel olgu ve dönem konusunda, 2010 tarihli temel bir parti broşürü ile 2017 tarihli temel bir parti yayını arasındaki değerlendirme farkı inanılmaz boyutlardadır ve çıplak gözle görülebilir kabalıktadır. Bu denli bir uyumsuzluğun ya da tutarsızlığın açıklaması ne olabilir? Kendiliğinden beliren bu sorunun opor-

Opocu inkârı / 3

H. Fırat

tünizm ortak paydası altında birleşip bütünleşen birden fazla yanıtı var.

OPORTÜNİZMİN "SIÇRAMALI" DEĞİŞİMLERİ

Bunlardan ilki oportünizmin yerine göre "sıçramalı" da olabilen evrimiyle ilgilidir. "Koşullardaki değişim" kural olarak bunun baş gerekçesidir. Ama "toprağımızın bereketi"nden olmalı, bizde bunun bazen gerçekten baş döndürücü nitelikte olabilen örnekleri var.

Bizzat bu eleştiri dizisi içinde 1991 sonbaharındaki Perinçek ile 1994 ilkbaharındaki Perinçek arasındaki farka işaret etmek olanağı bulmuştuk ("**Cumhuriyet'in kazanımları**" çizgisi / 1). 1991 sonbaharında partisi adına açıkladığı "**Kürt Sorununa Çözüm**" programının ilk maddesine "**1- Kürt milleti, kendi kaderini tayin hakkına kayıtsız şartsız sahiptir. Eğer isterse ayrı bir devlet kurabilir.**" yazabilen Perinçek, 1994 yılı ilkbaharında, yani yalnızca iki buçuk yıl sonra, Kürt Hareketine (üstelik daha birkaç sene öncesinde "**Dağında gerilla olan ülkede umutsuzluk mu olur?**" sözleriyle yücelttiği o aynı Kürt Hareketine!) karşı düşmanlık çizgisine geçmişti bile. Daha doksanlı yıllar dolmadan artık Kürt halkının da yeminli bir düşmanıydı. Bugün işi nerelere vardığı ise gözler önündedir.

Politik yaşamda karakersizliği ile ünlü bu aynı Perinçek aynı "sıçramalı" evrimi, yine aynı dönemde ve aynı değişim çizgisinin bir parçası olarak, Kemalizm ve Cumhuriyete bakış üzerinden de ortaya koymuştu. Kendi sözleriyle "otuz yıllık" incelemenin meyvesi olarak sunduğu yedi kitaplık Kemalist Devrim dizisinin ilk kitabının Kasım 1992 tarihli **Önsöz**'ünde aynen şunları yazmıştı: "**Kemalizm, artık tarihte kalmıştır ve Türkiye'nin geleceği üzerinde rol oynama şansına sahip değildir.**" (**Kemalist Devrim 1 Teorik Çerçeve**). Fakat bu satırların daha mürekkebi kurumadan, aradan henüz yalnızca bir buçuk yıl ancak geçmişken, bu kez Kemalizm'in güncelliğinin en hararetle bir savunucusu olarak şunları söyleyebiliyordu: "**Sınıf mücadelesinde ilerleyeceksek hayat bizi burjuva devriminin önderi olarak Mustafa Kemal'e daha çok değer vermeye zorlayacaktır.**" (Bkz. **Kemalizme Sol'dan taze kan kampanyası... / İP'in ipliği**)

Aynı '90'lı yılların ikinci yarısında

benzer bir "sıçramalı" gelişmeyi, bu kez inanılmaz bir hız ve uyumla 28 Şubat'ın dümen suyuna yerleşen SİP şahsında izlemiştik. Daha önce iki bölüm halinde ayrıntılarıyla ele almış bulduğumuz için şu kadarını söylemekle yetinelim: "Düzenin restorasyonu" olarak tanımlanan süreçte hedefin, bir yandan çetelerden arınmak, öte yandan dinci ve faşist akımların etkisiz kılınarak düzenin ve siyasetin kenarına itilmesi olduğu ilan edilmişti. Bunu yapacak olansa bu hedef doğrultusunda burjuvazinin tam desteğine sahip düzen ordusuydu. Bugünkü Genel Sekreter, 28 Şubat'ın beşinci yılı vesilesiyle (Şubat 2002) kaleme aldığı makalesinde, sözü edilen "restorasyon süreci"nin bir bilançosunu çıkarmış ve elde edilen başarıyı güvenle ilan etmişti: Türkiye artık bir burjuva demokrasisiydi! Bu tespitin mantıksal anlamı Cumhuriyet'in artık bir "demokratik cumhuriyet" halini aldığı idi. "Toprağımızın egemenlerinin nesi eksik" vecizesiyle de egemen burjuvazi bu dönüşümün ana öznesi olmakla onurlandırılıyordu. Bu arada solun "toprağımızın bereketi"ni anlayamayan ve böylece yaşanan demokratik dönüşümlerle doğan tarihi fırsatları ıskalayan kesimleri de alaya alınıyordu.

Fakat 2002'den yalnızca altı yıl sonra, 2008 yılı ortalarında, bu kez yeni bir "sıçrama"yla yüz yüzdük: "Türkiye Cumhuriyeti felaketin eşiğinde" idi! Demokratik bir cumhuriyete ulaşmış olmak bir yana, bizzat Cumhuriyet'in kendisi elden gidiyordu. Bunun baş sorumlusu da kendi çıkarları uğruna Cumhuriyet'e "ihamet eden" burjuvaziydi. 2002'de Cumhuriyeti bir burjuva demokrasisiyle taçlandırdığı iddia edilen o aynı burjuvazi!

2010 yılında ve önümüzdeki **90. Yıl Tezleri**'nde, bu kez Cumhuriyet'in bitişi net sözlerle ilan ediliyordu. Bu bitişin solu ezemek için gündeme getirilen 12 Eylül askeri darbesi ile başladığını da bu vesileyle öğrenmiş oluyorduk: "**[12 Eylül ile birlikte] Cumhuriyet altmış yıla yakın süren tarih dilimini kapatarak otuz yıllık bir çöküş sürecine girmiştir.**" Fakat **90. Yıl Tezleri**'nde bunu böyle saptayanlar, yalnızca altı yıl önce bize Türkiye Cumhuriyeti'nin artık bir burjuva demokrasisi haline geldiğini müjdeleyen o aynı insanlardı.

Uzatmayalım. Tüm bunlar ne kadar

şaşırtıcıysa, Milli Kurtuluş Savaşı'yla ilgili olarak aynı **90. Yıl Tezleri**'nin girişinden aldığımız isabetli saptamaları 2010 yılında yapanların, 2017 yılında bu kez tersinden Cumhuriyet'in ilk onbeş yılına övgüde 1930'lu yılların Kadrocularını aratmaması da işte o kadar şaşırtıcıdır.

Kaldı ki bu iki tarihi ayıran yedi yıllık dönemin tam orta yerinde Haziran Direnişi'nin patlak verdiğini, kendince bunu bir fırsata çevirmeye kalkan SİP-TKP'nin böylece yıllardır yapmaya cesaret edemediği bir dizi sol Kemalist açılımı tam da bunun ardından peş peşe yaptığını da biliyoruz. Yanı sıra aynı Haziran Direnişi'nin bir yıl sonrasında SİP-TKP'yi tam ortasından ikiye böldüğünü, bu bölünmenin ise hiziplerden birini (şimdiki muhataplarımızı!) belli sınırlamalardan kurtardığını, böylece sol Kemalist çizgide yeni açılımlar yapmasını ayrıca kolaylaştırdığını ve hızlandırdığını da biliyoruz.

Bu son noktayı daha önce şöyle özetlemiştik:

"Frenlerden kurtulma [bölünme!] kendini kemalist sol açılımlar üzerinden de gösterdi. 2017'de, yani Ekim Devriminin 100. Yılında, işler 'Sosyalizm Cumhuriyet'e Çok Yakışacak' mottosuna, 2020'de, yani Tarihsel TKP'nin 100. Yılında ise 'Yaşasın Cumhuriyet!' sloganına kadar vardı. Soyut bir 'Cumhuriyet' kavramı, her türden toplumsal-siyasal ve kültürel sorunun çözüm anahtarı düzeyine çıkarıldı. Bir tür 'toplumsal devrim' programı sayıldı. Öz artık Cumhuriyet'ti, ona yakışacak biçimde sosyalizm!" ("**Cumhuriyet'in kazanımları**" çizgisi / 1)

Sonuç olarak oportünizmin "sıçramalı" evrimi, yanıtlarını aradığımız soruya ilk yanıttımızdır.

OPORTÜNİZMİN YAPISAL TUTARSIZLIĞI

Yanıtlarımızın ikincisine geçiyoruz. Bu kez oportünizmin temel yapısal bir özelliği ile ilgilimiz: Teori ile pratik, program ile politika ya da strateji ile taktik arasındaki çelişki, kopukluk, uyumsuzluk ya da tutarsızlıklar. Oportünizmin bu temel yapısal özelliğinin ne anlama geldiğini en iyi II. Enternasyonal'in kötü ünlü tarihsel deneyiminden, onu simgeleyen Kausts-kizmden biliyoruz.

90. Yıl Tezleri, Tarihsel TKP'nin 90. Kuruluş Yılı vesilesiyle kaleme alınmış

temel bir metindir. SİP-TKP bünyesinde programatik nitelikte temel bir belge sayıldığını biliyoruz. 2016 sonunda TKP ismini yeniden alan SİP hizbinin sol Kemalist çizgideki yeni evrimi ne olursa olsun, **90. Yıl Tezleri** onun nezdinde de programatik değerini hala korumaktadır. Nitekim halen parti sitesinin "**Temel Metinler**" bölümünde öylece durmaktadır.

Bu durumda, 2010 tarihli temel programatik belgede güdük bir milli burjuva devrimi olarak değerlendirilen aynı tarihsel olgu, 2017 tarihli politik yayın organında nasıl olur da "tarihin gördüğü en büyük devrimler" kategorisinde tanımlanabilir? Hemen akla gelebileceği gibi bunun nedeni, geçmişe ait bir değerlendirmenin zaman içinde sessiz sedasız artık terkedilmiş olması değildir. Genel ve soyut planda bu değerlendirmelerin hala da korunduğunu biliyoruz. Nitekim çok yakın zamana ait teorik metinlerde bile benzer değerlendirmelere rastlıyoruz.

Kasım 2020 tarihli **Gelenek** dergisinin (sayı 150) Aydemir Güler imzalı temel yazısı bunun bir örneğidir. Yazarın "**Bir meşruyet tartışması: Cumhuriyetin kazanımları derken...**" başlıklı yazısı, başta Cumhuriyet ve Kürt sorunu başlıkları üzerinden olmak üzere birçok bakımından bizi önemle ilgilendirmektedir. Fakat burada kendimizi yalnızca sözünü ettiğimiz örnekleme ile sınırlamak durumundayız. Yazısının girişinde 1789 Büyük Fransız Devrimi'ne ve ardından 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'ne değinen Aydemir Güler, sözü 1923 Cumhuriyet Devrimi'ne bağlarken şunları söylemektedir: "**1923 insanlığın modern tarihindeki bu iki olağanüstü atılımla aynı kategoriye elbette sokulamaz. Ancak ait olduğumuz gecikmiş burjuva devrimleri coğrafyası için Cumhuriyetin ilanı gerçekten kritik bir devrimdir.**"

Yeterince açık olmalı. 2020 yılına ait bu değerlendirme, 2017 tarihli "tarihin gördüğü en büyük devrimlerden biri" masalıyla değil fakat 2010 tarihli temel belgenin giriş bölümüyle uyumludur. Nitekim 2010 tarihli metinde de Türk milli burjuva devrimiyle ilgili o aynı "kritik" nitelemesi görmekteyiz. Bu belirsiz ve muğlak bir tanımdır. Fakat Türk devriminin insanlık tarihinin "iki olağanüstü atılımı"yla hiçbir biçimde kıyaslanamayacağı düşüncesi yeterli açıklıktadır. Oysa 2017

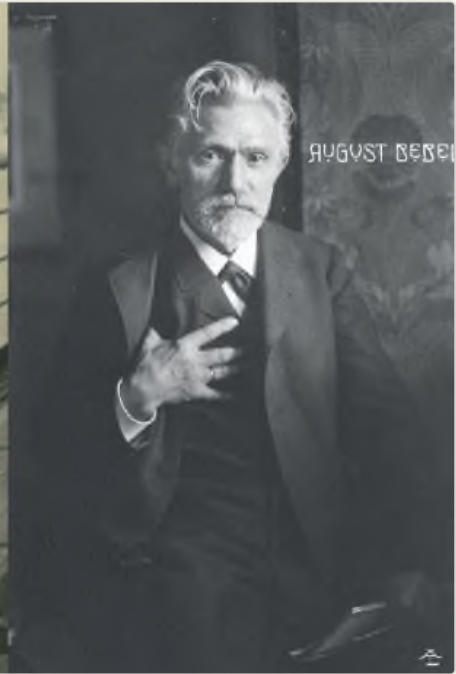
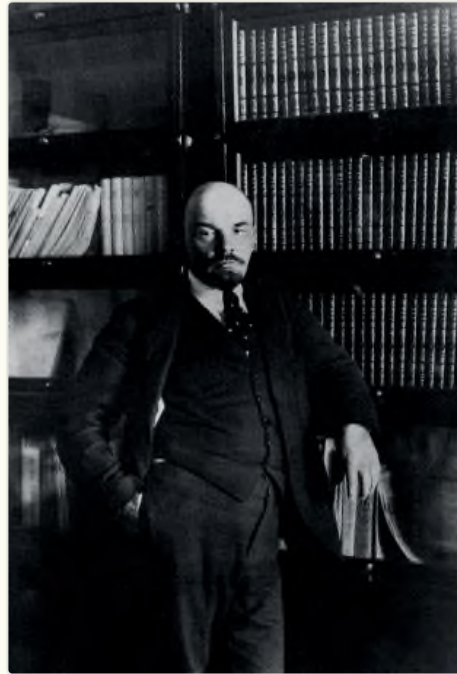
tarihli değerlendirme ve nitelermelerin bu açıdan alabildiğine ölçsüz olduğunu görmüş bulunuyoruz.

Bu durumda sorun, temel metinlerdeki değerlendirmelerin sessizce terkedilmesi değil, fakat onların gerçek hayat, yani pratik politika söz konusu olduğunda bir değer taşıması, basitçe görmezlikten gelinmesidir. Burada söz konusu olan İkinci Enternasyonal'in o en temel davranış biçimi, o en berbat geleneğidir. Teori ile pratik, program ile politika, strateji ile taktik arasındaki kaba uyumsuzluklar ya da derin tutarsızlıklar sorundur. Yani Kautskizm, yani oportünizmin o temel yapısal özelliğidir.

Kautsky'i henüz bir dönem haline gelmediği dönemde, teorinin genel ve soyut sorunlarında Marksizm'i savunan, ama somut politika sorunları söz konusu olduğunda oportünizmi çizgi haline getiren biri olarak tanıyoruz. Soyut teo-ride ve genel ilkesel sorunlarda ortodoks Marksizm, ama gündelik politika sorunlarında oportünizm! Kautsky tam olarak budur; soyut planda teoriye toz konulmazken, oportünist politika ve eğilimlere günün koşulları üzerinden hep bir açıklama getirme, ifade uygunsu işi kitabına uydurma becerisidir.

SİP-TKP üzerinden bunun açıklayıcı bir örneğini görmek için, artık tanıdık olan bir örneği, 28 Şubat'ın dümen suyuna yerleşmenin nasıl gerekçelendirildiğini hatırlayabiliriz. *AsParti Ne İstiyor?* kitabının yazarları, teorik planda ordu kurumunun ne olduğunu herkes-ten daha iyi bildikleri konusunda bizi döne döne temin ediyor, dahası bunun Marksizm'in bir "matematik yasa"sı olduğunu altını çiziyorlardı. Tartışma salt soyut teori sınırlarında kaldığı sürece onların bu "matematik yasa"yı çok kimseden daha iyi ortaya koyabileceklerine de kuşku yok. Ama bu aynı insanlar teori alanından pratik alana, somut politika alanına geçer geçmez, tam da bu geçişe dayanarak, söze örneğin şöyle başlarlar: "Devrimci harekette, 'ordu egemen sınıfın baskı aracıdır' sözünden başka bir şey bilmeyenler, tarihteki birçok devrimci sıçramanın nasıl gerçekleştiğini hala kavrayamayanlardır." Ardından da eklerler: "Bu kavrayışsızlığın arkasında 'iktidar perspektifi'nden nasibini almamak yatar."

Kendilerince sersemletici bu türden ön vuruşların ardından ise nihayet sadede gelirler: "Askerlerin toplumsal dinamiklerden etkilenen ve o toplumsal dinamikleri etkileyen önemli bir unsur olduğu, bu unsurun iç yapısının kimi kesitlerde yarılmalara gebe olduğu gerçeği bu matematik yasa ile birlikte değerlendirilmelidir." "Askerlerin dünyada olduğu gibi, Türkiye'de yapacağı şeyleri bütü-

nüyle öngörmek ve dar bir kalıba sığdırılmaya çalışılmaya anlamsızdır." Buradan 28 Şubat'ın dümen suyuna geçiş yalnızca birkaç adımlık yoldur.

Fakat bazen yolun meşakkati bir yana bırakılarak daha kestirmeden de gidilir. Teori, program, programatik metinler orada, yerli yerinde dururlar. Fakat politika ve pratikte gönlü rahat bir biçimde tümüyle farklı şeyler söylenir, savunulur ve uygulanır. 2010 tarihli *90. Yıl Tezleri* orada, "temel metinler" arasında kalmayı sürdürür. Fakat 2017 ya da 2020 tarihli *Boyun Eğme* sayıları tümüyle başka bir dilden konuşmakta, aynı konularda tümüyle farklı tanımlar ve tespitler yapmakta herhangi bir sakınca görmezler.

Bu durumda "temel metinler" in politika pratiğinde esaslı bir işlevleri yoktur. Onlar çoğu durumda soyut planda iddia edilen konum ve kimliğe inandırıcılık kazandırmak için vardır ve zaten işin doğası gereği de sınırlı sayıda insanın ulaşabileceği uzaklıktadırlar (çoğu kimsenin ilgi alanı dışındadırlar demek istiyoruz). Bu yalnızca SİP-TKP'ye özgü bir tutum da değildir. Dünden bugüne Türkiye solunda bunun bir dizi başka dikkate değer örneği olmuştur. TDKP-EMEP geleneğinde durum halen de budur.

Bütün bu nedenlerle Kautsky örneği önemli, açıklayıcı ve çok da günceldir. Dünden bugüne Türkiye solunun Marksizm iddiası taşıyan oportünist akımlarını çözümlemede, konum ve kimliklerini yerli yerine oturtmada, fazlasıyla işlevsel ve aydınlatıcıdır. Bir siyasal akım değer-

lendirilirken, soyut plandaki ilkesel ve teorik kabullerine bakmak kendi başına hiçbir biçimde yeterli değildir. Sorun tam da teori ile politikanın, strateji ile taktiğin, ilkesel olan ile gündelik olanın bağı üzerinden ele alınmalıdır. Burada devrimci diyalektik bir bütünlük olup olmadığı incelenmelidir. İzlenen politik çizginin gerçek niteliği ancak böylece açıklığa kavuşturulabilir. Genel konumunuz ve tutumunuz gündelik her adımınıza, dav-

ranışınıza sinmek durumundadır. Gündelik her adımınız, her davranışınız, genel ilkesel konumunuzdan, genel stratejik hedefinizden kaynaklanmak, onun tarafından belirlenmek ve gerisin geri ona hizmet etmek zorundadır. Yeri geldikçe Lenin'den aktarmayı önemseydiğimiz bir ifadeyle, gündelik politikada hiçbir sorun gösteremezsiniz

ki, arkasında temelli bir ilke sorunu olmayagörsün. Bu da her gündelik sorunun ilkesel bir temeli, teorik bir çerçevesi olduğu anlamına gelmektedir.

OPORTÜNİZM VE EKLEKTİZM

Nihayet girişte formüle ettiğimiz sorunun üçüncü, bir bakıma da asıl yanıtına geliyoruz. SİP-TKP teorisyenlerinin en dikkat çeken marifetlerinden biri, doğrularla yanlışları üstelik aynı metinde belli bir kurgu içinde ve az çok bir başarıyla serpiştirebilmeleridir. Bu bilinçli ve kasıtlı bir tutumdur. Birçok durumda onların kendi içinde tartışmalı ya da çelişkili görünen yaklaşımlarının gerisinde oportünist hesaplar ve tercihler vardır.

Bir dizi oportünist politika tercihi bile bile yaparlar, ama bunun yarattığı sorunları iyi kötü bildikleri için de dengeleyici söylemlere bizzat o aynı metinler içinde yer vermek yoluna giderler.

Önümüzde duran ve girişte aktardığımız pasajlardan hareketle buraya kadar hep olumlu yönden ele aldığımız *90. Yıl Tezleri* de bunun tipik bir örneğidir. Aktarma yaptığımız ilk bölüm tezlerinin ("*1. Türkiye Cumhuriyeti'nde sınıflar mücadelesi*") sonuna geldiğimizde, girişte doğru olarak formüle edilenlerin neredeyse tümünden boşa çıkarıldığını ya da anlamsız tespitler düzeyine indirildiğini görüyorsunuz. İfade uygunsu bu ilk bölüm bir eklektik düşünceler yığınağıdır. Ama eklektizm bir açıklama ya da çözüm yolu değildir. Bu, oportünizmin açıklıktan, sorunların açık ve net bir biçimde ortaya konuluşundan bir kaçış yolu ve yöntemidir.

Lenin, II. Enternasyonal'in, daha somut olarak da Kautsky ve onun Rusya'daki izleyicilerinin yöntemini ele alırken, "diyalektik yerine eklektizmin" konulması üzerine şu çok açıklayıcı tanımlamaları veriyor:

"Diyalektik yerine eklektizm koyulur: Marksizmle ilgili olarak, günümüzün resmî Sosyal-Demokrat yazınında karşılaşılan en alışılmış, en yaygın görülgü budur. Kuşkusuz, bu tür bir yerine koyma yeni bir şey değil; klasik Yunan felsefesi tarihinde bile bununla karşılaşmıştı. Marksizmi oportünistçe çarpıtırken diyalektik yerine eklektizmin koyulması, kitleleri aldatmanın en kolay yoludur; aldatıcı bir tatmin sağlar; sürecin bütün yönlerini, bütün gelişme eğilimlerini, çatışan bütün etkileri vb. göz önüne alıyormuş gibi görünür; oysa gerçekte, toplumsal gelişim sürecine ilişkin hiçbir bütünsel ve devrimci kavrayış sağlamaz." (*Devlet ve Devrim*, Yordam Kitap)

Girişinde Milli Kurtuluş Savaşı ile il-

Bütün bu nedenlerle Kautsky örneği önemli, açıklayıcı ve çok da günceldir. Dünden bugüne Türkiye solunun Marksizm iddiası taşıyan oportünist akımlarını çözümlemede, konum ve kimliklerini yerli yerine oturtmada, fazlasıyla işlevsel ve aydınlatıcıdır.

gili olarak doğru tespitler ortaya koyan **90. Yıl Tezleri**'nin çok geçmeden bunları boşa çıkaran ya da anlamsızlaştıran öteki bir dizi tespiti art arda sıralama yoluna gitmesi de bunun bir örneğidir. Lenin'in sözlerini yinelersek, sürecin bütün yönlerini, bütün gelişme eğilimlerini, çatışan bütün etkileri vb. "göz önüne alıyormuş gibi görünür." Oysa gerçekte, Milli Kurtuluş sürecine ve Cumhuriyet tarihine ilişkin kendi içinde tutarlı bir "bütünsel ve devrimci kavrayış sağlamaz".

Metnin akışına değil ama önem sırasına göre örnekleyerek ilerlemeye çalışalım.

"KAPİTALİZM CUMHURİYETİ NASIL KEMİRDİ?"

Önce birinci bölümden (1.4 nolu tezden) bir başka olumlu tespitler dizisi aktaralım:

"Aydınlanması sınırlı ve dinsel ideoloji ve kurumlarla uzlaşmacı bir düzen. Bağımsızlıkçılığı göstermelik, yabancı sermaye ve uluslararası emperyalist kurumlarla bağlarını restore etmeye niyetli bir rejim. Halkçı demagojisi bol, ama halkı harekete geçirmekten özenle kaçınan bir sistem. Bunların sonucu olarak gerici ideolojiyi kazıyıp atamayan, bunu amaçlamayan bir laiklik. Kürt emekçi halkını eşitlik ve adaleti geliştirme sürecinde yanına almak yerine, statükoya yaslanarak feodal aşiretçi sistemi konsolide eden bir ulus devlet..."

Genel olarak altına imza atabileceğimiz tespitler bunlar. Peki o halde sorun nerede? Sorun kendini daha tezin başlığı üzerinden gösteriyor: **"1.4 Kapitalizm cumhuriyeti nasıl kemirdi?"** Bunu akılda tutalım ve sorunun nerede olduğunu daha açık görebilmek için aktarmanın hemen devamına bakalım:

"Bu tuhaf tablonun adı kapitalizmdir. Geç gelişen, devrimci ve aydınlanmacı olamayan kapitalistleşme süreçlerinin tipik görüngüleridir bunlar. Kapitalizm, Cumhuriyeti on yıllar boyunca kemirmiştir." (Broşür baskı, s.6)

İlk pasajda sıralanan yapısal zaafaların tümü de siyasal düzen ya da rejimle, yani bizzat kurulmuş Cumhuriyet ile ilgilidir. Beş cümlede her birinde "düzen", "rejim", "sistem", "laiklik" ve "devlet" diye sıralanan özneler, kurulmuş bulunan Cumhuriyet'ten başka neyi anlatır ki? Dolayısıyla tutarlı olunmak ve yapılan isabetli tespitlerden gerçekten devrimci sonuçlar çıkarılmak isteniyorsa, *"Bu tuhaf tablonun adı Kemalist Cumhuriyet'tir"* denilmeliydi. Ardından da Türkiye kapitalizmiyle onun siyasal formu olan burjuva cumhuriyetinin on yıllar içinde birbirilerini besleyerek ("kemirmek") birlikte nasıl çürüdükleri eklenmeliydi. Ama hayır, Cumhuriyete ilişkin son

derece isabetli tespitlerden nasıl oluyor- sa bir anda *"Bu tuhaf tablonun adı kapitalizmdir"* sonucu çıkarılıyor ve bu da Cumhuriyet'in tam karşısına konuluyor: *"Kapitalizm, Cumhuriyeti on yıllar boyunca kemirmiştir."*

Bu bölümün girişinde Kurtuluş Savaşı'na ilişkin olarak aktardığımız pasaj bize, Cumhuriyet'in zaten çok özel bir konjonktürün ürünü olan geçici devrimci özelliklerinin daha "kuruluş sürecinde hızla silikleştiği"ni bildiriyordu. Yukarıya aktardığımız pasaj ise Cumhuriyet'in daha en baştan taşıdığı temel önemde yapısal kusurları sıralıyor. Ama sonuçta bütün bunlardan SİP-TKP teorisyenlerinin çıkardıkları inanılması güç sonuç, cumhuriyet-kapitalizm karşıtlığı oluyor. İyi ama tarihten ve günümüz dünyasından kapitalizmle son derece uyumlu olabilen, kapitalist düzen için

adeta bir koruma zırhı işlevi gören, bu arada kitleleri aldatmanın ve kurulu düzene bağlamanın da en etkili silahı olarak iş gören sayısız cumhuriyet örneği bilmiyor muyuz? Teorik gelenekleri en büyük övünçleri olan bu insanlar Engels'in ya da Lenin'in cumhuriyet ve kapitalizm ilişkisi üzerine temel önemde görüşlerini bilmiyor olabilirler mi?

Benzer tutumun bir başka örneğini cumhuriyet ile piyasa arasında kurulan sahte karşıtlık üzerinden de biliyoruz. Peki, büyük ya da güdük, tarihteki tüm burjuva devrimlerinin temel tarihsel misyonunun tam da "piyasa"nın önünü açmak, kapitalist piyasanın egemenliğini gerçekleştirmek olduğunu SİP-TKP teo-

risyenleri bilmiyor olabilirler mi? Ama "piyasa" karşıtlığı üzerinden "Altı Ok" programının "devletçilik" okuna sarılırsanız, bunu da Cumhuriyet'in tüm iyi hasletlerinin "iktisadi temeli" ilan ederseniz, doğru tespitlerinizi götürür işte bu denli saçma bir sonuca bağlar, böylece sonuçta gülünç durumlara düşersiniz. Piyasa-Cumhuriyet sahte karşıtlığı üzerinden buna işaret ediyoruz ama, sonuçta sorunun "devletçilik"ten öte olduğunu da biliyoruz. Sorun devletçilik de içinde olmak üzere daha genel planda "Cumhuriyet'in kazanımlarını savunma" çizgisidir. Tüm bu cambazlıklar "felaketin eşiği" sonrasında gündeme getirilen bu çizgiye tarihsel ve teorik sözde dayanaklar oluşturmak içindir.

Tüm bu çaba içinde oportünist eklettizmin en ilkel türden bir örneği ile yüz yüzeyiz. Sosyo-ekonomik düzen, bizzat önünü açan ve onu üstyapı olarak sarmalayan siyasal yapı ile karşı karşıya konuluyor. Adeta kaşla göz arasında! Daha uygun bir sıfat bulamadığımız için hokkabazlık demek zorunda kaldığımız (hilebazlık da denebilir) davranışın yeni bir örneğidir bu. SİP-TKP'nin Kemalist Devrim ve Cumhuriyet'e ilişkin tam bir oportünist tutarsızlıklar yığını oluşturan düşünce ve politikalarının temelinde işte bu hokkabazlık, Türkiye kapitalizmi ile onun koruyucu siyasal biçimi olan Cumhuriyet arasında kurduğu bu sahte karşıtlık yatmaktadır. Bu metafizik idealist yöntem onun tüm oportünist tutarsızlıklarının ve gülünçlük ölçüsünde kaba eklettizminin temelinde durmaktadır.

Ekonomiyi politikadan, altyapıyı üstyapıdan, sınıfı siyasetten, egemen sınıfı sınıf egemenliğinin siyasal biçiminden ayıran, ayırmakla kalmayan, oportünist politika ihtiyacının gerektirdiği durumlarda bunları daha bir de karşı karşıya koyan bir düşünüş ve davranış kalıbıdır bu.

SİP-TKP, örneğin 28 Şubat sürecini değerlendirirken, siyasal rejimdeki çeteleşme ve çürümenin iktisadi temelini ve sınıfsal kaynağını gizliyor, burjuvazinin temiz toplumdan ve demokrasiden yana tutum aldığını söylüyor, böylece sınıfsal olanı siyasal olandan ayırıyordu. Türkiye Cumhuriyeti için "felaketin eşiği" ilan ettiği 2008'den beri ise başka bir şey yapıyor. Aynı metafizik idealist yöntemi bu kez tersinden kullanıyor. Burjuvaziyi, onun sınıf egemenliğinin bir biçiminden başka bir şey olmayan cumhuriyetten ayırıyor. İlkini çürüdüğünü söylerken, ikincisini sınıflar üstü soyut bir varlık olarak kutsuyor. Burjuvazinin cumhuriyete ihanet ettiğini, böylece onu yıkıma terk ettiğini söylüyor. Tarihsel rolünü çoktan oynamış ve tüketmiş bir siyasal biçimi alıp, siyasal egemenlik formu olduğu sınıfın bizzat karşısına koyuyor. Burjuvazinin egemenlik aygıtının tarihsel evrimi içinde son derece anlaşılır bir mantığa oturan dinci-faşist dönüşümünü bir "karşı-devrim" olarak niteliyor.

Inanılması güç belki ama şunları da yine aynı insanlar söylüyor: *"Kokuşmuş bir düzenin ["Birinci Cumhuriyet"!] sürme olasılığından söz etmediğimiz açık. Öte yandan, hayırla anmadığımız bir gelişmeden, bir yer değiştirmeden ["İkinci Cumhuriyet"!] söz ediyoruz. Olan, özetle şudur: Cumhuriyet kendi mezarını kazmış ve ikincisine yol vermiştir. Süreklilik, doğallık var..."* (Kemal Okuyan, *Cumhuriyet Neden Yenildi? Gelenek*, Sayı:114, Ocak 2012)

(Devam edecek...)
www.tkip.org

Kemal Okuyan

Sayı 114 Ocak 2012

Türkiye Siyasal Tarihi

Cumhuriyet Neden Yenildi?

"Sovyetler Birliği neden yenildi" sorusunu yanıtlamak daha zor... Yükselen sınıfın ürdünydü hiç kuşkusuz sosyalizm...

Türkiye burjuvazisinin yükselişi ise kapitalizmin alabildiğine çürüdüğü emperyalist aşamasına denk düşmüştü. Bu yükseliş kendi projesini kimi öncül dönemlerden sonra, son

İstanbul Sözleşmesi'nin iptali yok hükmündedir!

Hayatlarımızdan, haklarımızdan ve geleceğimizden vazgeçmiyoruz!

İstanbul Sözleşmesi, kadın düşmanı AKP-MHP iktidarı tarafından gerici yaklaşımlar ve içeriğine ilişkin yanlış bilgilendirmelerle saldırının konusu haline getirildi. Nihayet 20 Mart gecesi İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldı. Ve açıkça görülüyor ki, bu saldırının hemen sonrasında 6284 sayılı yasanın gaspı gerçekleşecek.

25 Kasım'ın öngünlerinden itibaren yoğun bir saldırı, tartışma ve mücadele konusu olan İstanbul Sözleşmesi, fesih kararı tanınmayarak sahiplenildi. Sözleşmeden resmen çıkılacak tarih olan 1 Temmuz'a kadar bu saldırıya karşı seslerin yükseltilmesi devam edecek. Kadına yönelik şiddete, kadın katliamlarına, AKP-MHP zihniyetinin kadın düşmanı politikalarına karşı kadın hareketi ve toplumsal muhalefet kazanılmış haklardan vazgeçmeyeceğini yaşamın her alanında göstermeyi sürdürecektir.

"Hayatlarımızdan, haklarımızdan ve geleceğimizden vazgeçmiyoruz!" diyen kadınlar ile pandemi ve kriz girdabında yaşanan tüm hak gasplarına karşı yükselen tepkinin ortaklaşmasının önemi açıktır. Zira, "yaşamak istiyorum" çığlığını yükselten kadınlar ile "insanca yaşam" talebini yükselten emekçiler bunları ancak eşitliğe ve özgürlüğe dayalı bir toplumsal düzende elde edebilirler. Dolayısıyla, "yaşamak için sosyalizm" bilinci ile yükseltilecek bir mücadele ancak sonuç alıcı ve kalıcı olanı sağlayabilir.

***

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ YAŞATIR MI?

Kağıt üzerinde kalan bir sözleşme ya da yasayla kadınların yaşatılması mümkün değildir. Hele de kapitalizmde insanca yaşamak mümkün değilken, hele de hiçbir yasa ve kural tanımayan bir tek adam diktatörlüğü koşullarında... Sözleşmenin imzalanmasından bu yana gerekli önleyici önlemler sağlandı mı, katiller gerekli cezayı aldı mı? Elbette hayır! Ama öte yandan, varolan yasal hak ve kazanımların gasp edilmesiyle durumun daha da ağırlaşacağını görmek zor değil. Tedbirler ve caydırıcı yaptırımların hayata geçmesi ise, ancak örgütlü bir güç olarak hareket edilebildiği koşullarda mümkündür. Bu düzende kadınları ancak ve ancak mücadele ve örgütlü güç yaşatabilir!

SÖZLEŞME BİZİM Mİ?

Uluslararası düzlemde böyle bir sözleşmenin kabul görmesi, kadınların dünyanın dört bir yanında yürüttüğü mücadelelerin etkisinden bağımsız değildir. Ama bu sözleşme ya da burjuva yasaları değil, bizleri kurtaracak olan kendi mücadelemizdir! Ancak örgütlü bir güç olarak hareket ettiğimizde, mücadeleyi yükselttiğimizde yasaların kağıt üzerinde kalmasını engelleyebiliriz.

SÖZLEŞMENİN UYGULANMASINI TALEP ETMEK NE ANLAMA GELİYOR?

Sözleşme kadına yönelik şiddete karşı önlemler alınmasını sağlamayı, bu çerçevede uluslararası düzlemde denetim ve baskı uygulamayı hedefliyor. Burada her yasal hak için geçerli olan, kazanımların ilerletilmesi bilincinin kötürümleşmesini ve her şeyin yasalarla çözüleceği yanılgısının oluşmasını engellemek, bu mücadele sürecinin sorumluluğudur. Öte yandan, gasp edilmekte olan haklardan vazgeçmeme iradesini koymak da bugünün acil demokratik görevlerindedir. Vazgeçmeyeceğimiz, kazanılmış hakları koruma ve geliştirme mücadelesidir. Vazgeçmeyeceğimiz, kadına ve çocuğa yönelik şiddet önleyici tedbirlerin uygulanması, şiddet uygulayanlara caydırıcı cezalar verilmesi için örgütlü mücadeleyi

büyütmektir.

***

AKP-MHP iktidarının kararını tanımamak, kadına yönelik şiddetin teşvik ve tolere edilmesinin karşısına dikilmektir. 1 Temmuz'da "Hayatı durduralım!" çağrısıyla, fesih kararının tanınmadığını, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için mücadele kararlılığını ortaya koymak için Türkiye'de eylemler gerçekleştirilecek. Dünyanın farklı yerlerinde gerçekleşecek eylemlerle de enternasyonal bir ses yükseltilecek.

Bugüne kadar sözleşmenin feshine karşı kadınlar buldukları her alandan seslerini yükselttiler. Bu eylemsel tepki yaygınlaşarak devam edecek. Tepkileri daha güçlü ve yaygın bir biçimde açığa çıkararak, 1 Temmuz sürecini örgütlemeliyiz.

Bu süreç boyunca kadınların hayatlarına sahip çıkma, kadına yönelik şiddetin yaşamın her alanında son bulmasını sağlama mücadelesini örmek, kadınların örgütlü gücünü büyütmek sorumluluğu ile davranmalıyız. Açığa çıkan enerjiyi kadın düşmanı AKP-MHP iktidarına, kadına yönelik cinayetleri aklayan devlete, şiddeti her alanda yaratan ve besleyen çürümüş-çeteleşmiş kapitalist düzene yöneltmeliyiz. Dinci-faşist iktidarı geriletmek için her saldırıya karşı mücadele ile gedik açmayı ve ortak bir toplumsal muhalefet

hattı oluşturmayı hedeflemeliyiz.

Toplumun her kesimi AKP-MHP iktidarının yasağcı-baskıcı uygulamalarından, pandemi ve krizin faturasının işçi ve emekçilere kesilmesinden, devletin çürüyüp çeteleşmesinden etkileniyor. Kadınların nefes alabildiği, gerçekten insanca yaşayabileceği bir toplumu inşa etmenin yolu, bugün yürüyen mücadelelerin şiddetin kaynağı olan düzene yönelmesinden geçiyor. Kadınların mücadelesinin değişik mücadele dinamikleri ile birlikte ortak kanala akmasından geçiyor.

Kadın hareketi son yıllarda kesintisiz eylem pratiği ile toplumsal mücadelesinin önemli bir dinamiği haline gelmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nin feshine karşı yürütülen mücadele işçilerin eylemleriyle, doğanın talanına karşı direnenlerle, eğitim hakkını ve özgürlüğünü savunan gençliğin mücadelesiyle birleşebildiğinde, saldırıları püskürtmek çok daha kolay olacaktır.

Toplumun farklı kesimlerinde birikmiş bulunan öfke, tepki ve hoşnutsuzluğun ortak bir mücadele hattında birleştirme, saldırılara karşı güçlü bir karşı koyuşu örgütleme hedefiyle hareket etmeliyiz. İstanbul Sözleşmesi'nin feshinin hükmü yok demek, AKP-MHP iktidarının bir hükmünün kalmadığı demekse, var gücümüzle yüklenmenin tam zamanıdır.

İŞÇİ EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

Emekçi kadının en güçlü silahı örgütlü birliği ve mücadelesidir!

Kadına yönelik şiddet her geçen gün artarken, şiddeti uygulayanlara kalkan olmak iktidar politikası haline gelmiş bulunuyor. Şiddet mağduru kadınların yasal güvence altına alınmış olan korunma hakkı yok sayılıyor ve iyi hal indirimleri vb. ile şiddet uygulayanlara cezasızlık politikası sürüyor.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı, şiddete davetiye çıkarılması ve şiddeti uygulayanları koruması politikasının teyit edilmesi anlamına geliyor. Dahası, kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair 6284 sayılı yasanın iptalinin de gerici-faşist iktidarın gündeminde olduğu biliniyor. Bu politikaların sonucu olarak ayda neredeyse 30 kadın katledilmekte, binlerce kadın şiddete uğramaktadır.

Toplumsal muhalefetin durgunluğu, sınıf hareketinin geriliği koşullarında, kadın hareketi nispeten dinamik olsa da, son derece yakıcı bir toplumsal sorun haline gelmiş olan şiddet engellenemiyor. Kadınlar, ölümüne şiddet uygulayan erkekleri "yaşamak için" öldürmek zorunda kalabiliyorlar. Nevin Yıldırım, Çilem Doğan, Melek İpek gibi...

***

Pek çok kadının gece sokakta yürürken ya da güpegündüz sokak ortasında, işyerlerinde, toplu taşıma araçlarında, hatta hiç tanımadıkları erkekler tarafından şiddete uğramalarının olağan hale geldiği bir dönemden geçiyoruz. Vardiyalı çalışan ve servis sorunu yaşayan pek çok kadın evde ve işyerindeki şiddetin

yanısıra "sokaktaki" şiddetin korkusunu da yaşıyor.

Kadınların karşı karşıya kaldığı şiddet karşısında gerçekleştirdiği öz savunma haklı ve meşrudur. Uğradığı şiddet karşısında tüm çabaları sonuçsuz kalan birçok kadının bu yolla yaşam hakkını savunması son derece anlaşılabilir. Ancak, bireysel olarak bir "çözüm" olabilese de, "öz savunma"nın kadına yönelik şiddeti toplumsal düzeyde ortadan kaldıramayacağı, dolayısıyla sorunun gerçek çözüm yolu olamayacağı açıktır.

Kadın sorununun çözümünde özünde sınıfsal olan yaklaşımlar, kadın sorununun bir parçası olan kadına yönelik şiddetin nasıl önleneceği konusunda da karşımıza çıkmaktadır. Kadın sorunu ve kadına yönelik şiddetin kaynağında erkekler mi, yoksa yaşadığımız sistem mi vardır? Sorunun gerçek çözümü bireysel midir, toplumsal mıdır? Bu soruların yanıtı konunun nasıl ele alınması gerektiğinin de yanıtı olacaktır.

Öz savunmayı bir "çözüm yolu" olarak görmek, şiddeti kadın ile erkek arasındaki soruna, bireysel savunmaya indirgemek anlamına gelecektir. Oysa şiddetin kökeninde sömürü düzeninin kendisi, özel mülkiyete dayalı sınıflı toplum gerçeği vardır. Sömürücü sınıfların egemen olduğu her toplumsal sistem, kadın sorununu yeni biçimlerde üretmek bir sonraki toplumsal sisteme devretmiştir. Kapitalist düzen de, sömürü ve tahakküm ilişkileri ile birlikte kadına yönelik

baskı, şiddet ve eşitsizlikleri yeni bir düzeyde üretmiş, kadın sorununa yepyeni boyutlar kazandırmıştır.

Kadın sorunu, bir parçası olarak kadına yönelik baskı ve şiddet toplumsal bir sorundur. Onu ortaya çıkaran toplumsal maddi koşulların ortadan kaldırılması ile sorunun gerçek çözüm yolu açılacaktır. Günümüz toplumunda yapılması gereken ise, her türlü baskı, şiddet ve ayrımcılığın kaynağı olan mevcut düzene karşı örgütlü mücadelenin yükseltilmesidir. Kadının yaşama hakkı da dahil en temel hak ve istemleri uğruna mücadeleye çekilmesi, bu mücadeleler içinde örgütlü bir güç haline gelmesidir.

Ve bu sorun kadın ile erkek arasında bireysel bir sorun değil de toplumsal bir sorun olduğuna göre, kadın-erkek tüm emekçilerin yaşadığı her türlü sorunun kaynağı olan düzene karşı bütünlüklü bir mücadelenin bir parçası olarak ele alınabilmelidir. Zira erkeğin değişim ve dönüşümünü sağlayacak olan da bizzat mücadeledir.

Kısacası örgütlü mücadele, toplumsal yaşamın tüm alanlarında kadına yönelik şiddete karşı durmanın, çok yönlü baskı ve şiddet karşısında dayanışmanın, aynı zamanda erkeği dönüştürmenin biricik çözüm zeminidir. Bu mücadeleler içinde kadınlar yalnız olmadıklarını görecekler, özgüven kazanacaklar, bu sayede haklarına ve özgürlüklerine daha güçlü bir biçimde sahip çıkacaklardır.

S. SOSYAL

Mayıs ayı kadın cinayetleri

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP) Mayıs 2021 raporu nu açıkladı. Rapora göre Mayıs ayında 17 kadın öldürüldü, 20 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Kadın cinayetleri şu ifadelerle aktarıldı:

"Bu ay 17 kadın cinayeti işlenmiş, 20 kadın şüpheli bir şekilde ölü bulunmuştur. Öldürülen 17 kadından 10'unun hangi bahaneyle öldürüldüğü tespit edilemedi, 7'si de boşanmak istemek, barışmayı reddetmek, evlenmeyi reddetmek, ilişkiyi reddetmek gibi kendi hayatına dair karar almak isterken öldürüldü. 10 kadının hangi bahaneyle öldürüldüğünün tespit edilememesi, kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin görünmez kılınmasının bir sonucudur. Kadınların kim tarafından, neden öldürüldüğü tespit edilmedikçe; adil yargılama yapılmayıp şüpheli, sanık ve katiller caydırıcı cezalar almadıkça, önleyici tedbirler uygulanmadıkça şiddet boyut değiştirerek sürmeye devam ediyor."

Raporda illere göre Mayıs ayının kadın cinayetleri verileri açıklandıktan sonra kadınların kimler tarafından öldürüldüğü sorusu şöyle yanıtlandı: "Mayıs ayında öldürülen 17 kadının 7'si evli olduğu erkek, 3'ü eskiden evli olduğu erkek, 2'si oğlu, 1'i tanıdık birisi, 1'i babası, 1'i birlikte olduğu erkek, 1'i eskiden birlikte olduğu erkek tarafından öldürülmüştür. 1 kadının ise fail ile olan yakınlığı bilinmemektedir."

Kadınları öldürdükleri yerlere ilişkin ise raporda şu ifadeler yer aldı: "Kadınların 10'u evinde, 2'si sokak ortasında, 1'i arazide, 1'i ıssız yerde öldürülmüştür. 3 kadının ise öldürüldüğü yer bilinmemektedir. Bu ay öldürülen kadınların yüzde 59'u evlerinde öldürüldü."

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "kadına yönelik şiddet olaylarında görevini savsaklayan olursa hesabını soracağını" iddiasına karşı kadın cinayetleri konusunda Ayşe Tuba Aslan örneği de verilerek, devletin topyekûn görev savsakladığı vurgulandı. Soylu'nun "Türkiye'de faili meçhul cinayet yok" sözüne ilişkin de "Bu açıklamaları yapmadan önce, Yeldana Kaharman'a, Nadira Kadirova'ya, Aleyna Çakır'a, Rabia Naz'a ne olduğunu açıklayın. Bu ay kayboluşunun ardından 500 gün geçen Gülistan Dokun'un nerede olduğunu açıklayın" denildi.

Filistin Direnişi ve kadınlar

Her yaştan kadın-erkek ve çocuğuyla Filistin halkı, yıllardır işgallere, İsrail saldırılarına ve Siyonizm'e karşı direniyor. On yıllardır süren saldırılar, katliamlar, tutuklamalar Filistin halkının direnişini bastıramadığı gibi direngenliğin ve mücadelenin tüm emekçi kesimleri kapsadığını da görüyoruz.

Özellikle Filistinli kadınlar bu mücadelede çok önemli bir yer tutuyor. Daha 1933 yılında İngiltere işgaline karşı "Kır Çiçeği Kızları" adlı silahlı bir birlik kurup işgale ve saldırılara karşı savaşan kadınlar, bugün de İsrail saldırılarına karşı gerek cephede gerek cephe dışındaki pek çok işin örgütlenmesinde bizzat yer alıyorlar. Hatta birçok Filistinli kadın, cephe gerisindeki işlerden ziyade bizzat cephede savaşmayı tercih ederek, silahlı örgütlerin içinde daha aktif görevler üstleniyorlar.

Filistinli kadınlar bunların yanı sıra eylemler ve yürüyüşler örgütleyerek, işgalci güçlere karşı mücadeleye soluk aldırılmayı da başardılar. 1967 yılındaki İsrail saldırısının ardından kadınların örgütlediği Kudüs yürüyüşü, kadınlar tarafından hazırlanıp dağıtılan afiş ve bildiriler, yine kadınların örgütlediği miting ve gösteriler mücadelede kadınların oynadıkları rolü bir kez daha gösterirken, Filistinli kadınların mücadelesini de dünyaya duyurmuştu.

İsrail işgaline karşı ayaklanmalar sürecinde dinci örgütler kadınların evlerinden çıkamayacağı, direnişe aktif katılmayacağı, geride kalıp çocuklara bakmaları ve direnişçilere yemek hazırlamaları gerektiği yönünde fetvalar yayınladılar. Buna rağmen sokaklara çıkan,

silahlı eylemler düzenleyen, semtleri ve mahalleleri örgütleyen, tutuklanan, devrimci örgütlerin içinde aktif yer alan Filistinli kadınlar, direnişlerin ve mücadelenin getirisiyle yaşamın pek çok alanında etkin bir konumdadırlar.

Emperyalizmin ve dinsel gericiliğin kısıkcı altındaki Ortadoğu coğrafyasının pek çok ülkesindeki kadınlar, katmerli sömürüyle baş etmek durumunda kalıyorlar. Aynıysa Filistin'de de geçerlidir. Fakat diğerlerinden farklı olarak Filistin topraklarında siyonist saldırıya, işgale, sömürüye karşı kadın ve erkeklerin yıllarca birlikte yürüttükleri mücadelenin bir getirisi olarak kadınlara dair gericilik etkisini görece yitirmiştir. Kadın-erkek eşitliği algısı ilerici-devrimci hareketlerin etkisiyle toplumda kısmen yer edinmeye başlamıştır.

Ortadoğu'nun geneline nazaran birçok alanda daha aktif bir konum kaza-

nan Filistinli kadınlar, kadın sorununa da öncelik verip, kimi kadın dernekleri ve emekçi kadın örgütleri kurmuşlardır. Bunlardan bazıları dinsel gericiliğin etkisinde ve bizzat emperyalist devletlerin güdümündedir. Bazıları da ilerici-devrimciler tarafından kurulup emekçi kadınların örgütlülüğünü esas alan dernekler olmuştur.

Son dönemlerde Filistin topraklarında ilerici hareketlerin etkisini yitirmesiyle mücadele geri bir konuma kaymış olsa da örgütlü kadın hareketi kendisini her fırsatta belli etmektedir.

Kadın cinayetlerine, şiddete, tacize karşı dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi Filistin'de de kadınlar sokaklara çıkmış, haklarına ve geleceklerine yönelik saldırıları kabul etmemişlerdir. Bunun yanı sıra emek cephesinde de örgütlenen kadınlar işyerinde tacize, mobbinge, düşük ücretlere karşı örgütlülükler yarat-

mışlardır. İşyerlerinde kreş, doğum izni gibi taleplerle kampanyalar, çalışmalar örgütlemişlerdir.

Filistinli kadınlar, işgücüne katılım oranları geçmiş yıllara göre artmış olsa da dinsel gericiliğin de etkisiyle sınırlı sayıda sektörde çalıştırılmaları, kimi yerlerde kocanın izni olmadan çalıştırılmaları gibi sorunlara karşı da mücadele vermektedirler.

Kadınların örgütlü kimlikleri, yukarıda da belirttiğimiz gibi, ilerici-devrimci hareketlerin etkin olduğu dönemler sayesinde güçlenmiştir. Devrimci gücün etkisini yitirip emperyalizmin baskısı ve etkisi arttıkça da kazanılan tüm haklara saldırılar kapıya dayanmıştır. Başta emekçi kadınları olmak üzere Filistin halkının kurtuluşu ancak kadın-erkek omuz omuza yürütülecek devrimci bir mücadele ile mümkündür.

K. MEYDAN

Kadın gazetecilere yönelik hak ihlalleri

Kadın gazetecilere yönelik şiddet ve hak ihlallerini takip eden Gazetecilikte Kadın Koalisyonu (CFWIJ), mayıs ayı raporunu yayımladı.

Mayıs ayı boyunca kadın gazetecilere yönelik çeşitli şiddet türlerinin yanı sıra, cinayet, kaçırma, gözaltı ve sahada saldırı vakaları belgelendi.

Kadın gazetecilere yönelik en çok vaka kaydedilen ülkeler arasında Türkiye'nin de olduğu belirtilen raporda şunlar ifade edildi: "Türkiye'de mayıs ayında toplam beş kadın gazeteci sahada haber takibi yaparken fiziksel saldırıya

uğradı. Çoğu kitlese hareketlerde Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) yeni yayınladığı genelge gerekçe gösterilerek polis tarafından şiddete uğradı, haber takibi engellendi."

CFWIJ raporunda şu ifadeler yer aldı: "-70 kadın gazeteci şiddete, tehdide veya tacize maruz kaldı.

-Filistin'de bir kadın gazeteci öldürüldü.

-En çok vaka kaydedilen üç ülke Bela-

rus, Filistin ve Türkiye oldu.

-Mayıs ayında dünya genelinde kadın gazetecilere yönelik en çok gözaltı vakası kaydedildi. Belarus'ta dokuz kadın gazeteci gözaltına alındı. Ülke gözaltı sıralamasında ilk sırada yer alıyor.

-Türkiye'de mayıs ayında toplam beş kadın gazeteci sahada haber takibi yaparken fiziksel saldırıya uğradı. Çoğu kitlese hareketlerde Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) yeni yayınladığı

genelge gerekçe gösterilerek polis tarafından şiddete uğradı, haber takibi engellendi.

-Türkiye'de mayıs ayında pandemi nedeniyle ülke genelinde uygulanan kapanmadan dolayı üç kadın gazeteci hâkim karşısına çıktı.

-Türkiye'de bu ay İsrail-Filistin çatışması sırasında Şalom Gazetesi yazarı Karel Valansi, hükümet yanlısı basın kuruluşlarının ırkçı saldırılarına hedef gösterildi.

-Mayıs ayında 2 kadın gazeteci işten çıkarıldı."

Suriye'de seçimler ve yankıları

Suriye'ye yönelik savaşın onuncu yılında gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı seçimleri, aylar öncesinden tartışılmaya başlanmıştı. Zira olaya seçmenlerin sandıklara gidip oy vermesinden daha fazla anlam yükleniyordu.

Hem Beşar Esad liderliğindeki Suriye yönetimi hem karşıtları seçimlere büyük bir siyasi misyon yüklediler. Ülke dışındaki muhalefet ile emperyalistler ise seçimleri gözden düşürmek için harekete geçtiler. Bölgedeki suç ortakları ile birlikte seçimleri gayrimeşru ilan ettiler.

"SONUCU ÖNDEN BELLİ" SEÇİMLER

Esad yönetimi karşıtları ile cihatçı teröre destek veren ülkelerin güdümlü medyası, seçimlerin sonucunun önden belli olduğunu iddia ettiler. *El Cezire* kanalı başta olmak üzere Körfez şeyhlerinin borazanlığını yapan medya, hem kendi yorumları hem de ekranlara taşıdığı dinci-gerici "muhalifler" aracılığıyla Esad'a hücum ettiler. ABD-AB emperyalistlerinin tutumlarını dayanak yapıp, "Suriye'de demokratik olmayan, sonucu önceden belli bir tiyatro oynanıyor" söylemine sarıldılar.

Bu söylemlerin sahipleri, kafa kesen, toplu kıyımlar yapan, kadınları zincirleyip pazarlarda köle gibi satan cihatçılardan medet umuyorlardı. Suriye'de Amerikancı, dinci-mezhepçi bir rejim kurmak isteyenlerin seçimlerden rahatsız olmaları kaçınılmazdı. Çünkü seçimlerin sonucunun önden belli olduğu tespiti doğrudu. Üç adayın yarıştığı seçimlerde verili koşullarda Esad'a rakip bir adayın kazanma olasılığı yoktu. Nitekim Esad oyların yüzde 95'ini aldı. 2014 seçimlerinde ise yüzde 88 oy almıştı.

SURİYE HALKI SÖZÜNÜ SÖYLEYDİ

On yıllık savaşın yıkımı, Batılı emperyalistlerin boğucu ambargosu, Golan Tepeleri'nde İsrail, Afrin ve çevresinde Türkiye, Fırat'ın doğusunda ABD işgal ordularının varlığı koşullarında yapılan seçimlere katılım oranı yüzde 78,6 oldu. Milyonlarca kişinin mülteci olmasına, işgal bölgelerinde seçimlerin engellenmesine rağmen 14 milyon 239 bin 140 kişinin oy kullandığı açıklandı.

Suriye halkının seçimlerden özel bir beklenti içinde olduğuna dair veriler yansımada. Buna rağmen seçimler Şam,

Halep, Lazkiye, Humus, Haseke ve diğer kentlerde kitlesel ve coşkulu kutlamalara vesile oldu. Alanlardan yansıyanlar, halkın Suriye'yi savaşla yıkmak isteyenlerin utanmadan seçimleri gayrı meşru ilan etmelerine karşı tutum aldığının göstergesiydi.

84 ülkeden cihatçı tetikçi devşiren, bunları eğitip-donatan, bu uğurda en az 150 milyar dolar harcayan emperyalistler ile işbirliklerine, "Suriye ayakta!" mesajı verildi.

Halkın çoğunluğu, Suriye yönetimi yıkılıp Amerikancı dinci-mezhepçi bir rejimin kurulduğu koşullarda ülkenin korkunç bir felakete sürükleneceğinin farkında. Bunu, hem IŞİD ile diğer cihatçı çetelerin icraatlarını hem de İdlib'de ve Türk ordusu işgali altındaki bölgelerde olup bitenleri yaşayarak öğrenmiş bir halk var. Bu koşullarda Esad'a yüksek bir desteğin verilmesi şaşırtıcı değil.

Halkın baskıdan kaynaklı bu yönde tercih yaptığı iddiaları ortaya atılsa da bunu kanıtlayacak veriler ortaya konmadı. Yurtdışındaki seçmenlerin tercihlerinin aynı yönde olması da bu iddiaları çürüttü. Türkiye ve Almanya'da seçimler engellenirken, Lübnan'da gerici çeteler oy vermek için Suriye'nin Beyrut'taki konsolosluga giden Suriyelilere saldırdılar.

BİR KEZ DAHA EMPERYALİSTLERİN RİYAKÂRLIĞI

Seçimlerden bir gün önce ABD, Fransa, Almanya, İtalya ve İngiltere dışişleri bakanları ortak açıklama yaparak, "Suriye'de yapılacak seçimlerin adil ve özgür bir ortamda olmayacağını ve herhangi bir meşruiyetinin bulunmadığını" iddia ettiler. Almanya Suriyeli göçmenlerin oy vermesini yasakladı. Suriye'nin Berlin konsoloslugu önünde toplanan bir grup Suriyeli Alman hükümetinin kararını protesto etti.

Suriye'nin yakılıp yıkılmasından, cihatçı tetikçilerin devşirilmesi, eğitilmesi ve donatılmasından, yani katillerin Suriye halkının üzerine salınmasından sorumlu olan emperyalistler, her zamanki utanmazlıklarıyla seçimleri gayrimeşru ilan ettiler.

ÜÇ BÖLGEDE SEÇİMLER ENGELLENDİ

Türk ordusu ile cihatçı çetelerin işgali altında bulunan Afrin, El Bab ve o bölgedeki yerleşim alanlarında seçimlerin yapılması engellendi. Tayyip Erdoğan AKP'si utanmadan "Suriye rejimi tarafından bugün düzenlenen seçimler halkın hür iradesini yansıtmayan gayrimeşru bir nitelik taşımaktadır" açıklaması yaptı.

Türk ordusunun koruması altında İdlib'i işgal altında tutan El Kaide ve diğer

cihatçı çeteler de seçimlerin yapılmasını engellediler. Seçimleri "küfür" kabul eden bu şeriatçı terör şebekeleri, kendilerini himaye eden AKP-MHP iktidarıyla aynı tutumu aldılar.

Fırat'ın doğusunu kontrol eden Demokratik Suriye Güçleri de seçim sandıklarının kurulmasını engellediler, bölgeye giriş çıkışlar yasakladılar. Bunun gerisinde ise, Amerikan politikalarına uyumun yanı sıra Esad rejiminin bugüne kadar Kürt halkının haklı ve meşru istemlerine yanıt vermeye yanaşmaması var.

ÇÖZÜM BEKLEYEN SORUNLAR

Seçimlerin Suriye'nin devasa boyutlara varan sorunlarını çözmeyeceği yeterince açık. Zira ülkede halen üç işgalci ordu bulunuyor. ABD-İsrail-Türkiye "şer ekseni" ülkenin toparlanmasına fırsat vermiyor. İşgal ordularını çekmeyen bu güçler, yeniden imarın başlamasını da engelliyorlar. ABD'nin uyguladığı katı ambargonun bedelini ise milyonlarca yoksul Suriyeli ödüyor. İçeride yeniden imarın baltalanması, mültecilerin geri dönüşünü de engelliyor. Bu ise ülkedeki sancılı sürecin daha da uzamasına yol açıyor. Suriye'de işgalci orduların kovulması, yeniden imarın başlatılması, mültecilerin dönüşü gibi büyük sorunlar halen çözüm bekliyor.

Belarus'a indirilen uçak ve devletlerin hava korsanlığı

20 Mayıs Pazar günü Yunanistan'dan Litvanya'ya giden Ryanair havayoluna ait bir yolcu uçağının, Belarus (Beyaz Rusya) hava sahasına girdikten sonra, "bomba ihbarı" gerekçesi ile başkent Minsk'e inmeye zorlandığı iddia edildi. İddiaları yalanlayan Belarus, "Ryanair pilotları, bomba ihbarı olduğu için iniş izni istedikleri ve verildi" diyerek, Ryanair pilotları ile iniş kulesi arasında geçen telsiz konuşmalarını yayınladı.

Minsk'e inen uçakta bulunan Belarus vatandaşı Roman Protasevich, "Hakkında yakalama kararı var" denilerek, gözaltına alındı. ABD ve Avrupa'nın ısrarla "muhalif gazeteci" olduğunu iddia ettiği, oysa faşist bir paramiliter grubun mensubu olduğu, savaşlarda üniformalı-silahlı milis olarak yer aldığı kendi paylaşımlarında da açıkça görülen Roman Protasevich'in tutuklanması uçağın zorla indirildiği iddiasına delil olarak gösterildi.

ABD ve Batı, sanki öncesinde böyle hiçbir şey yaşanmamış gibi, "Bu hava korsanlığıdır, hukuksuzluktur, orman kanunudur" minvalinde açıklamalarla mangalda kül bırakmadılar. Oysa yakın tarihte pek çok defa farklı gerekçelerle farklı kişiler, hatta devlet başkanları hedef alınarak, uçaklar yere indirilmiş, söz konusu kişiler ya tutuklanmış veya adli işleme tabi tutulmuşlardır.

1944 yılında kabul edilen ve literatüre "Şikago Sözleşmesi" olarak geçen uluslararası anlaşmada, "Resmi devlet uçakları zorla indirilemez" deniyor. Buna rağmen, 3 Temmuz 2013'te Moskova'dan dönmekte olan Bolivya Devlet Başkanı Evo Morales'in uçağı, ABD'li eski CIA ajanı ve itirafçı Edward Snowden'in uçakta olduğu iddiası ile zorla Viyana'ya indirildi. Ancak Snowden uçakta değildi.

Ekim 1985'te, "bir İtalyan gemisini kaçırma olayına karıştıkları" iddia edilen 4 Filistinli Mısır'a ait bir ticari havayolu ile yolculuk ederlerken, uçak ABD'nin hava korsanlığı sonucu İtalya'daki ABD üssüne zorla indirildi. Akabinde dört Filistinli İtalya'da uzun süreli hapis cezalarına çarptırıldılar.

Ekim 1956'da Fransa işgaline karşı bağımsızlık mücadelesi yürüten Cezayirli Ulusal Kurtuluş Cephesi üyelerinin Fas'tan Tunus'a gitmek için bindikleri uçak Fransa'nın hava korsanlığı ile yere indirildi. Söz konusu kişiler tutuklandılar

Şüphesiz ki devletlerin hava korsanlığı ne hoş karşılanabilir ne de kabul edilebilir. Fakat her şey bir yana, emperyalistlerin kendi imzalarını taşıyan Şikago Sözleşmesi'ni sık sık çiğneyip, bugün mangalda kül bırakmamaları ikiyüzlülük ve sahtekarlıktan başka bir şey değildir.

ve Paris'te bir hapisaneye konuldular. Tutuklulardan Ahmed Ben Bella, Cezayir bağımsızlığını elde ettikten sonra ülkesine döndü ve bağımsız Cezayir'in ilk cumhurbaşkanı oldu.

Bugün Roman Protasevich'in Belarus'ta tutuklanması nedeniyle mangalda kül bırakmayanların, bütün bu devlet korsanlıklarıyla ilgili bir sözleri yok. Zira hava korsanlıklarının hasını bizzat kendileri icra etmişlerdir.

ROMAN PROTASEVİCH KİMDİR?

Belarus'ta tutuklanan "muhalif gazeteci"nin Ukrayna'da faşist "Azov Taburu"nda Rusya'ya karşı savaştığı ve Ukrayna Dışişleri Bakanlığı tarafından devlet protokolü ile karşılandığı ve ağırlandığı artık inkar edilemez bir gerçek.

Roman Protasevich, Batı medyasının çizmeye çalıştığı "muhalif gazeteci, özgürlük savaşçısı" vs. profilinden çok uzak, karanlık bir zat. Belaruslu yetkililer Protasevich'in "2014-15'te Donbass'ta terörist ve paralı asker Neonazi grubu 'Azov Taburu' içinde yer aldığını ve savaş suçları işlediğini" iddia ediyorlar. Ukrayna da Roman Protasevich'in "Azov Taburu" ile bağlantısına ve içinde çalışmış olduğuna itiraz etmiyor zaten.

Azov'un eski başkanı Andrei Bilezkij, "Roman Protasevich bizim saflarımızda

Ukrayna'nın işgaline karşı savaştı" diyerek, tüm spekülatif açıklama ve yorumları boşa çıkardı.

ABD VE AVRUPA'NIN EMRİNE AMADE BİR PİYON

Avrupa ve ABD Roman Protasevich'i "muhalif gazeteci" diye lanse edip, Belarus ve Rusya'yı hedef tahtasında tutuyor. Belarus'a ambargo uygulama da dahil çeşitli baskı senaryoları manşetlerden inmiyor. ABD ve Avrupalı emperyalist güçlerin emrine amade Roman Protasevich'in çakma gazeteci kimliği de burada kendini ele veriyor.

Protasevich'in Prag'da yayın yapan ABD yanlısı *Liberty Radyosu* için Donbass'ta gazetecilik yaptığı iddia ediliyor. Rusya ve muhalif Ukrayna medyası ise, Protasevich'in Azov Taburu'nun hizmetinde aktif olduğunu belgeleyen görüntüler yayınladı. Bu görüntülerden birinde "muhalif gazeteci" tam teçhizatlı askeri üniforma ile poz veriyor. Bu görüntü Azov Taburu'nun propaganda yayın organı olan *Siyah Güneş*'in 2015 tarihli kapak sayısında yer alıyor. Bu gazete, Neonazizm'i öven makaleler ve cinsiyetçi propagandalarla dolu.

ABD Kongresi, 2015 yılında faşist yönelimi nedeniyle Azov Taburu'na ABD

desteğini yasaklamış olsa da Roman Protasevich'in "yeteneği" keşfediliyor ve bu "yeteneği" teşvik etmek için, Protasevich burslarla ödüllendiriyor. Ve bu "yetenek" 2018'de ABD Dışişleri Bakanlığı'nda ağır-lanıyor.

Belarus, Rusya ve Ukrayna sosyal medyasında Protasevich'in ağır makine-li silahlarla donanmış şekilde, Azov Taburu'ndan benzerleri ile boy boy çıkan görüntüleri, "muhalif gazeteci" kimliğini yeteri açıklıkla belgeliyor. "Muhalif gazeteci" Protasevich'in Belarus'ta aşırı milliyetçi faşist örgütlerle bağlantılı olduğu da inkar edilemez açıklıkla ortada duruyor. Tüm bu belgeler ve bulgular Protasevich'in masum bir "muhalif gazeteci" olmadığını, ABD ve Avrupa'nın emrine amade bir Neonazi olduğunu tartışmasız şekilde doğruluyor.

ABD ve Avrupa'nın tekeli medyası bu gerçekler karşısında ancak, "Bunun yaşananlarla (uçak indirme) bir ilgisi yok" diyerek görüntüyü kurtarmaya çalışıyor.

Şüphesiz ki devletlerin hava korsanlığı ne hoş karşılanabilir ne de kabul edilebilir. Fakat her şey bir yana, emperyalistlerin kendi imzalarını taşıyan Şikago Sözleşmesi'ni sık sık çiğneyip, bugün mangalda kül bırakmamaları ikiyüzlülük ve sahtekarlıktan başka bir şey değildir.

Alman ve Fransız emperyalistlerinin soykırım riyakarlığı

Geçtiğimiz hafta, AB'nin büyük emperyalist devletlerinden Almanya ve Fransa Afrika kıtasında işledikleri soykırım suçlarından bazılarına kabullenerek, özür dilediler. AB emperyalistlerinin dokunaklı "jestleri" burjuva medyada, özellikle de liberal kalemler tarafından "Batı kapitalizminin insanileşmesi" olarak sunulup, övgülere konu edildi. Yapılan soykırım ve katliamlara düne kadar alkış tutan, en iyi durumda görmezden gelen bu kalem efendileri, sahiplerinin işaretine uygun olarak hızla çark ettiler. Emperyalist devletlerin şimdiye kadar inkar ettikleri suçlarını itiraf etmelerinin arkasında yatan amaçlara dokunmadan, sahipleri tarafından bahşedilen ayrıcalıklı yaşamın diyetini ödemek için kapitalist barbarlara güzellmeler yapmayı kendilerine iş indiler.

Ruanda'da 1994'te 800 binden fazla insanın katıldığı soykırımda Fransa'nın rolünü inkar eden Fransız emperyalizminin "sosyalist" başkanı Mitterrand, 1998'de *Le Figaro* gazetesine verdiği bir mülakatta, "O ülkelerde bir soykırım yaşanması o kadar da önemli bir şey değil" demişti. Ondandır 23 yıl sonra resmi ziyaret için Ruanda'ya giden Macron, soykırım anıtında yaptığı konuşmada, "Sorumluluklarımızı tanımaya geldim" deyince, her ikisinin de aynı devletin temsilcileri olduğu gerçeği unutuldu.

Aynı günlerde Alman emperyalizmi de Güneybatı Afrika'daki sömürgeci Namibya'da, 1904'te işlediği soykırımı kabullendi. Bir asırdan uzun zaman boyunca inkar edilen bu soykırım, 20. yüzyılın ilk soykırımı olarak biliniyor. Alman Güneybatı Afrika sömürge yönetimindeki birliklerin komutanı olan Lothar von Trotha, Ekim 1904'te soykırım emri vererek, Herero ve Nama halklarını çöle, ölümün kucağına sürdü. İşgal edilen topraklarına geri dönmeye çalışan yerli halklar ya öldürüldü ya da toplama kamplarına gönderilerek, ölene kadar zorla çalıştırıldılar.

Alman emperyalizmi ölen yüzlerce insanın kafataslarını, antropologların "Avrupalıların üstünlüğünü kanıtlama araştırmaları" için Almanya'ya taşıdı. Almanya'nın diğer eski sömürgelerinden Kamerun, Tanzanya, Ruanda ve Togo'dan da çok sayıda insanın kafatası Alman ırkının üstünlüğünü ispatlamak için incelendi. Sömürge katliamlarında, daha Kral

Wilhelm döneminde Hitler faşizminin "üstün ırk" ideolojisinin temelleri atıldı.

90 yıl arayla gerçekleştirilen iki soykırımın faileri "Avrupalıların ırksal üstünlüğü" konusunda pek de ayrı yerlerde değiller. Zira kafataslarını taşıyanlar ile "O ülkelerde bir soykırım yaşanması o kadar da önemli bir şey değil." diyenler, üstün ırklar-alt ırklar zihniyetinin sadece biçimsel farklılık arz eden temsilcileridir.

"TENCERE DİBİN KARA, SENİNKİ BENDEN KARA"

Avrupalı emperyalistlerin tarihsel suçlarını itiraf ettikleri günlerde, Kanada'nın yerli halka karşı işlediği suçlar da burjuva medyada yer aldı. Herhalde bu suçların yalnızca kendi ataları tarafından işlenmediğini göstermek, böylece kendi suçlarını mazur görülebilir kılmak istediler.

Kanada ile ilgili söz konusu haberlerde, British Columbia eyaletinde geçmişte yerlileri asimile etmekte kullanılmış olan bir yatılı okulun bahçesinde 215 yerli çocuğun ceset kalıntıları bulunduğu açıklandı. 19. yüzyılın sonlarına doğru kurulan 139 kurumdan biri olan eski yatılı okul, 1969 yılında merkezi hükümetin kontrolüne geçene kadar Katolik Kilisesine bağlı kaldı. Kapitalist özel mülkiyet sisteminin ruhani liderliğiyle dünyevi liderliğin bilgisi ve gözlemi altında işlenen soykırım suçları açığa çıkana kadar aralarında ortak bir sır olarak saklandı. Olayın açığa çıkmasından sonra Kanada Yerliler ile ilişkilerden Sorumlu Bakanı Carolyn Bennett, "Bu trajik haberden etkilenen aileler ve topluluklar için derinden üzgü-

nüm" diyerek timsah gözyaşları döktü. Aynısını, ABD emperyalizminin tasmalı finosu Kanada Başbakanı Justin Trudeau da yaptı: "Ülkemizin tarihinin utanç verici döneminin acı veren bir hatırası. ... Okulda bulunan mezar beni derinden üzdü."

Sergiledikleri tutum riyakarlıktan da ötedir. Devletin arşivleri ellerinin altında olan bu insan kılıklı yaratıklar, soykırımdan yeni haberleri oluyormuş mizansenini sergilemekte bir beis görmüyorlar. Ne de olsa emperyalist kapitalist sistem adına dünya halklarını kandırmak, sistem içinde her zaman revaçta olan bir hünerdir. Kaldı ki halklara karşı işlenen ve işlenmekte olan insanlık suçlarının sorumluları bir bütün olarak özel mülkiyet sistemini ayakta tutmak isteyen devletler topluluğudur. Dolayısıyla hiçbiri diğerinden daha az kirli değil.

BÜYÜK LOKMAYI KAPMAK UĞRUNA BİN "ÖZÜR"ÜN BİLE LAFI OLMAZ

Kapitalizmin daha az geliştiği ve nispeten bakir topraklara ev sahipliği yapan Afrika kıtası her zaman emperyalist devletlerin iştahını kabarttı. Şimdi bir de Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması (AfCFTA) sayesinde 1,3 milyar kişilik bir pazarı kapsayacak olan dünyanın en büyük serbest ticaret bölgesi kuruluyor. Klasik sömürgecilik çağında işlenen insanlık suçlarından dolayı "özür" dileyen emperyalist devletler, bu pazardan en büyük payı kapmak için timsah gözyaşları dökmekte elbette bir sakınca görmüyorlar. Neticede riyakarlık onların kanında ve sistemlerinin özünde var.

1 Temmuz 2020'de başlaması öngörülen, ancak pandemi nedeniyle 1 Ocak 2021'e ertelenen AfCFTA'yı teşvik etmek için, AB 2014-17 yılları arasında yedi milyon euroluk mali destek sundu. 2018-2020 yılları arasında ise bunu yedi kattan fazla artırarak 50 milyon euroya çıkardı. Afrika'daki ekonomik entegrasyona giderek daha fazla odaklanan AB emperyalistleri yeni bir Afrika stratejisi oluşturmak için kolları sıvadılar. Paranın kokusunu almaları bile bu sömürgeci sürüsünün parende atması için kafidir. Özür dilemek de dahil her türlü oyun, onların dolandırıcılıklarını perdelemekte kullandıkları basit, her an için başvurdukları yöntemlerdir.

Almanya Başbakanı Angela Merkel daha korona krizinin başlamasından önce, 2019'un sonunda Güney Afrika'ya yaptığı ziyarette, Afrika serbest ticaret bölgesi kararının çığır açan nitelikte olduğunu söylemiş, AfCFTA'ya övgüde bulunmuştu. Gümrük tarifelerinin ve diğer ticaret engellerinin kaldırılmasını amaçlayan AfCFTA anlaşmasını, "Dünya Ticaret Örgütü'nün 1994'te kurulmasından bu yana yapılan en büyük anlaşma ve aynı zamanda Afrika'nın ekonomik entegrasyonuna yönelik en önemli adım" açıklamasıyla selamlayan Almanya'nın büyük kapitalist tekellerinden Robert Bosch GmbH, Afrika halklarına karşı işledikleri insanlık suçlarından dolayı "özür" dileyen emperyalist devletler kadar heycanını dışa vurmaktan kendisini alamamıştı. Dünya nüfusunun altıda birine ev sahipliği yapacak olan pazardan büyük bir pay kapmak için değil özür dilemek, kapitalist tekeller gerekirse ruhlarını bile pazara çıkartmaya hazırlar. Dünyada işledikleri soykırım suçları gibi bugün tarihsel suçlarını itiraf ederek "özür" dilemelerinin amacı da aynıdır.

Kapitalist tekellerin çıkarlarını her şeyin üzerinde tutan, savaş ve soykırımlar da dahil her türlü insanlık suçunu işlemekte gözlerini kırpmayan insan müveddeleri ister Kral Wilhelm gibi kanlı bir taç taşıyınlar ister Mitterrand gibi "sosyalist" sıfatı taşıyınlar, fark etmiyor. Dünya halklarına karşı hangi kisve altında olursa olsun işledikleri suçların hesabı bütün kötülüklerin kaynağı olan özel mülkiyet sistemi temellerinden yıkılarak sorulacaktır.

Eğitim yapboza öğrenciler kobaya dönüştürüldü

Pandemi sürecinin başında rafa ilk kaldırılan ihtiyaçlardan biri de eğitimdi. Sürecin en başında yerinde bir kararla okulların kapatıldı. Fakat sonrasında eğitimin tamamen savsaklanması ya da önemsenmemesi sonucunda, bir buçuk yıllık bir eğitim dilimi resmen çöpe atıldı. Bu süreç boyunca göstermelik bir uzaktan eğitim çabası dışında, eğitimi ulaştırabilir kılmak için hiçbir adım atılmadı. Ayrıca zaten niteliksiz olan eğitim sistemi, uzaktan eğitime geçilmesinin ardından daha da niteliksiz hale geldi, fırsat eşitsizliği uçurumu iyice derinleşti.

Her kademede eğitim neredeyse üç dönemdir uzaktan devam ediyor. Öğrenciler artık günün gününü tutmayan uygulamalardan kaynaklı kendilerini bir deney kobayı gibi hissettiklerini ifade ediyorlar. Bazen kısmi bir şekilde de olsa yüz yüze eğitime geçildi, bazen de bundan vazgeçildi. Bir buçuk yıl boyunca yürürlüğe konulan uygulamalarda öğrenciler, öğretmenler, veliler ya da okul çalışanları hiçbir şekilde söz sahibi olamadılar. Çünkü doğrudan eğitimin temel bileşenlerini ilgilendiren en temel konular dahi tepeden alınan kararlar ile uygulandı.

Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, yakın zamanda okulların açılma tarihi, telafi eğitimi ve yaz kurslarına ilişkin açıklamalarda bulundu. Bakan, çeşitli soruları genel olarak "Cumhurbaşkanımızın takdirine kalmış" yanıtıyla geçiştirdi. Kısacası sürecin en başından bu yana konunun uzmanları, eğitim ve bilim emekçileri tarafından dile getirilen her önerinin, tekerden kulak arkası edildiğini ima etmiş oldu.

Ziya Selçuk, telafi eğitimi konusunda ise ikiyüzlüce açıklamalar yaptı: "Çocukların akademik eğitimlerinin tafafisinden çok, onların psikolojik ve fiziksel tafafileri bizim için önemli. Akranlarıyla oynamayan, evlere kapanan çocukları özgüvenleri açısından ruhsal olarak geliştirmeliyiz. Bu da yüz yüze olur." Oysa yaklaşık iki sene boyunca öğrencilerin yüz yüze eğitime geçebilmesi için en temel hijyen ortamını dahi sağlamayarak, öğretmen ve öğrencileri düzenli bir şekilde aşılamayarak, o çok gerekli gördükleri ihtiyacın altını kendileri boşalttılar. Bizler dertlerinin çocukların psikolojileri ya da gelişimleri olmadığını tüm bu süreç boyunca ortaya konulan uygulamalardan gayet iyi

bilmekteyiz. En başında da belirttiğimiz gibi, eğitim bu süreçte ilk gözden çıkarılan alan oldu ve bu durumun bedelini ileriki zamanlarda daha da net bir şekilde görmeye başlayacağız.

Sermaye düzeni, insanın en temel ihtiyaçlarından biri olan eğitim alanına da doğası gereği tamamen kâr ve çıkar hesabıyla yaklaşıyor. Bunu en açık şekilde pandemi sürecinde gördük. Milli Eğitim Bakanlığı'nın internet sitesini açıp baktığımızda bizi ilk karşılayan içerik başlıklarından birisi şudur: "Bursa'da elde edilen döner sermaye gelirleri 3,5 kat arttı." Haberdeki en büyük övünç kaynağı, pandemi sürecine rağmen öğrenci ve öğretmenlerin kesintisiz çalışması sonucu elde edilen kârların katlanmış olmasıdır. Bu süreçte okullar sözde pandemiden kaynaklı neredeyse tüm gençlerin ve çocukların "gelişimi ve psikolojisi pahasına kapalı kaldı" ancak bir gençlik vardı ki onlar tam teşekküllü fabrikalarla yarışır cinsten atölyelerinde, öğretmenleri ile birlikte tam kapasiteli üretimlerine devam ettiler. Meslek liselerinde üretim bu süreçte hiç durdurulmadı!

Özetle okullar açılmadığı gibi, öğrenciler de adeta kobaya çevrildi. Uzaktan verilen eğitime çoğu öğrenci ulaşamazken, ulaşabilenler ise daha da niteliksiz buldu. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, veriler yayınlayarak övünüyor: "TRT EBA kanallarında 16.946 saat yayın yapıldı,

EBA 22.766.107.409 kez ziyaret edildi, 270.088.746 saat canlı ders işlendi." Soruyoruz, tüm bunlara kim erişebildi? Tarlada ailelerine destek olabilmek için çalışan tarım işçisi çocuklar mı? Tablet, bilgisayar, internet vb. teknik ekipmanlardan yoksun olan çocuklar mı? Bu çocukların o bahsedilen site tıklamalarına, canlı derslere dahil olabildiğini düşünmüyoruz. Hatta açıklanan veriler üzerinden saptandığı kadarıyla, 8 milyon öğrencinin bu güdük eğitime zaten ulaşmadığını da biliyoruz.

Yine Ziya Selçuk'un 31 Mayıs'taki açıklamasında, köy gibi seyrek nüfuslu yerleşim yerlerinde 5 gün tam zamanlı yüz yüze eğitime geçileceği, ilkokul öğrencileri ile 1 Haziran'dan itibaren, 7 Haziran Pazartesi'den itibaren ise ortaokul ve lise öğrencileri ile haftada iki gün yüz yüze eğitime başlanacağı belirtildi. Geç bile kalınan bu kararlarda herkesi endişelendiren şey, gerçek tedbirlerin alınmadan bu kararın verilmiş olmasıdır. Göstermelik de olsa alınan tedbirlerin büyük bir kısmı turizm sektörünün canlanması için tüm ülkede kaldırıldı. Böylelikle eğitim alanında da gevşemeler başladı. Önceki zamanlarda uygulanan kısmi yüz yüze eğitim denemelerinde dahi velilere okulların sorumluluk kabul etmediğine dair dilekçeler imzalatılması ya da dezenfektan paralarının velilerden istenmesi çok uzak dönemlerin tartışma

konuları değil.

Eğitim-Sen'in düzenli yaptığı açıklamalar, güncel tabloda öğretmenlerin düzenli bir şekilde aşılanmadıklarını, henüz yetersiz sayıda öğretmenin aşılandığını, çoğu öğretmenin 2. doz aşısı için randevu alamadıklarını gösteriyor. Ayrıca bu süreçte koronavirüsten kaynaklı en az 170 eğitim emekçisi de yaşamını yitirdi. Kısacası toplumun değil, sermayenin ihtiyaçları gözetilerek alınan her karar sonucunda toplum sağlığının tehlikeye girdiği böylesi bir tabloda, okullar virüsün yayılmasının verimli ortamları olma potansiyeli taşımaktadırlar.

Kelimenin tam anlamı ile yapboz tahtasına çevrilen eğitim sisteminin sonuçlarına tüm olumsuzlukları ile birlikte işçiler ve emekçiler katlanıyor. Çünkü özel okullarda okuyan öğrenciler için her türlü kolaylığın ve olanağın sağlandığını biliyoruz. Bu süreci en zararsız atlatanlar yine parası ile okutabilenler olurken, her zamanki gibi en ağır fatura, çocuklarını devlet kurumlarına yollamak zorunda olan ailelere ve onların çocuklarına kesiliyor. Paran kadar eğitim gör, paran kadar sağlık hizmetlerinden yararlan, paran kadar yaşa... işte bu düzenin bize sunduğu yaşam kalitesi! Cebindeki para kadar yaşayabildiğin bu düzenden hesap sorma vakti geldi de geçiyor bile.

Boğaziçi'nde direniş 150. günü geride bıraktı...

“Kabul etmiyor, vazgeçmiyoruz!”

Boğaziçi Üniversitesi'nde “özerk-demokratik üniversite” mücadelesi sürüyor. AKP-MHP iktidarının direnişe dönük tahammülsüzlüğü ise devam ediyor.

Üniversitenin dış kapısına ve kampüs içerisinde birçok noktaya demir parmaklıklı kapılar takılırken, üniversitenin çeşitli bölgelerine kameralar koyuldu. Akademik alanda da tümüyle keyfi adımlar atılmaya devam edilirken, yarı zamanlı ders veren öğretim görevlilerinden, direnişi de destekleyen Fevzi Erçin'in dersleri, kayyım yardımcısı Naci İnci tarafından sonlandırıldı.

Haziran Direnişi'nin 8. yıldönümü vesilesiyle öğrenciler 31 Mayıs'ta kampüslerinde çadırlarla nöbet tutmak istedi. Görevleri sonlandırılan hocalarına da sahip çıkan öğrenciler gün içinde ÖGB saldırısıyla karşılaştı. Çadır kurmaları engellenmeye çalışılan öğrenciler bu saldırıya rağmen direnişlerini gece sürdürdü. Öğrenciler bu kez de gece yarısı polisin saldırısıyla karşılaştı. Çadırlara el konularak öğrenciler üniversitenin dışına sürüklendi.

1 Haziran günü ise üniversitenin dış kapısına kilit vurularak öğrencilerin üniversiteye girişi engellendi. ÖGB-polis saldırısı da devam ederken, iki öğrenci gözaltına alındı. Öğrencilerin ve akademisyenlerin ısrarı sonucu öğrenciler bırakılırken kapı da açıldı. Aynı günün akşamı bu kez iki öğrencinin evlerine polis baskını yaptı. Polis, “savcılığın talimatı”

gerekçesini öne sürerek iki öğrenciyi gözaltına aldı.

“KAYYIM GİDENE KADAR AKADEMİK HAYATI DURDURALIM”

2 Haziran'da ortak bildiri yayımlanarak, direnişe yönelik devam eden baskı ve saldırılara karşı “Direnişten vazgeçmiyoruz” denildi. Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Çalışmaları Kulübü (BÜLGBTİ+), Boğaziçi Dayanışması, Boğaziçi Kadın+ Hakları Dayanışması, Boğaziçi'nin Sesi, Hashtag Akademisi, Keleşçesiz Akademisi, Direniş Postası tarafından yayımlanan bildiri de direnişlerini büyüterek sürdürecekleri deklare edilirken, üniversitenin tüm bileşenlerini akademik hayatı dur-

durmaya ve boykot etmeye çağırdı.

“Kabul etmeyen ve vazgeçmeyen herkese” başlıklı bildiri de şu ifadeler yer aldı:

“Halihazırda devam eden ve kayyımın her geçen gün üzerindeki tahakkümünü güçlendirdiği akademik faaliyetler hem direnişteki öğrenciler olarak eylemliliğimizi zayıflatmakta hem de bu gidişatın normalize edilmesine ve meşruiyet sahibi olduğu izlenimi verilmesine neden oluyor. Mevcut bürokratik yolların direnişin başına kıyasla ciddi anlamda tükendiğini, bu bürokrasinin bizlere karşı kullanılmasının direnişe en çok destek veren hocaların hedef alınmasından başlayarak kayyuma biat etmeyen tüm bi-

leşenlere sığıracaklarının da farkındayız. Böyle bir durumda akademik faaliyetleri durdurmak, bu okulun bileşenleri olmadan Boğaziçi Üniversitesi olmadığını göstermenin tek ve en kuvvetli yoludur.

Bundan sonrası için bir adım geri atmak şöyle dursun, iktidarın maşası kayyumların baskıcı politikalarına karşı topyekûn seferberlik örmenin gerekliliğine hiç olmadığı kadar inanıyoruz. Bu itibarla, üniversitemizin tüm bileşenlerini ve nöbetlerini sürdüren akademisyenleri artık iktidarın çizdiği zeminden çıkararak akademik hayatı durdurmaya, bütün akademik faaliyetlerini kayyum Melih Bulu gidene kadar boykot etmeye, topyekûn direnmeye davet ediyoruz!”

Boğaziçi Üniversitesi'nde 25 Mart'ta Kuzey Kampüsü önünde LGBTİ+ bayrakları taşıdıkları için gözaltına alınan ve haklarında dava açılan 12 kişinin ilk duruşması 3 Haziran'da görüldü.

Duruşma öncesinde Çağlayan'da bulunan İstanbul Adliyesi önünde Boğaziçi Üniversitesi LGBTİ+ Kulübü (BÜLGBTİ+) basın açıklaması gerçekleştirildi. Kağıthane Kaymakamlığı tarafından yasaklanan adliye ve çevresine bir günlük eylem yasağı getirilmesine rağmen açıklama gerçekleştirildi ve “Gökkuşağı yargılanamaz” pankartı açıldı.

Polis ablukası altında yapılan açıklamada şunlar ifade edildi:

“Bugün 3 Haziran ve biz yine Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri, LGBTİ+lar ve mevcut hükümetin keyfi insan hakları

“Buradayız, hiçbir yere gitmiyoruz”

ihlallerine karşı çıkanlar olarak Çağlayan Adliyesi önünde haksızca yargılanan arkadaşlarımızla dayanışmak için toplandık. Burada toplanışlarımızın ne ilki ne de sonu. Bunu biliyoruz ancak varoluş haklarımızı savunmaktan da bir gün bile geri duymayacağımızı avamız çıktığına haykırıyoruz. Boğaziçi direnişinin ilk gününden beri bu mücadeleye omuz veren ve direnişin en çok saldırıya uğrayan kesimlerinden olan LGBTİ+lar olarak üzerimizdeki baskıların başarısız olduğunu, bizleri ayırıştırmak yerine daha sıkı kenetlenmemizi sağladığını herkese defaatle gösteriyoruz.”

Açıklamanın devamında tüm bas-

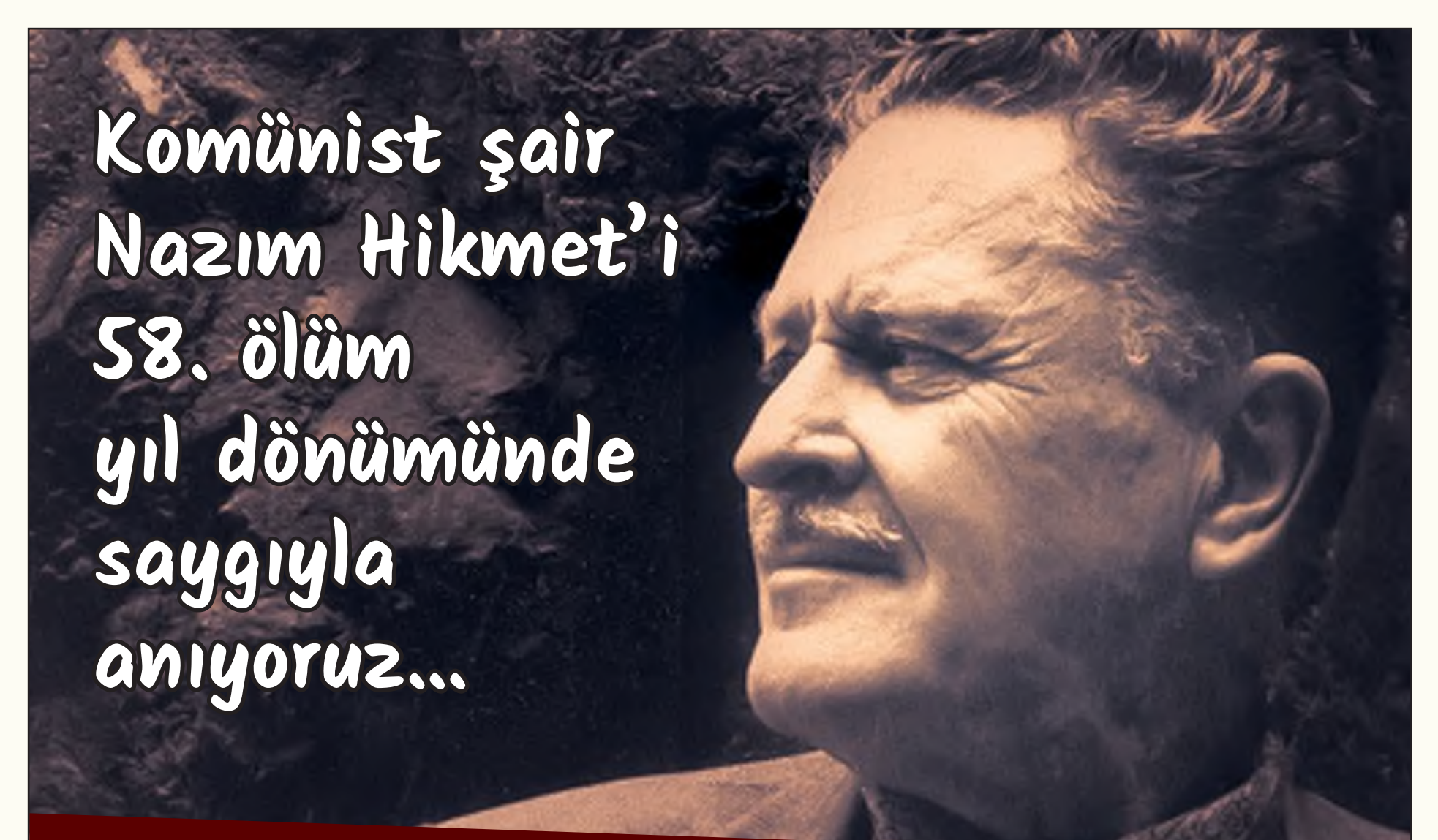
kılara rağmen direnişin sürdüğü ifade edilerek şunlar belirtildi: “Kulübümüzü kapattığınızı zannettiniz, biz her kulüp bülgbtî+dır diye cevap verdik. Alanlarda taşıdığımız bayraklarımıza ülkeyi boğmak için kullandığınız medyanızla saldırdınız, bizse meydanları ve sokakları renklerimizle donattık. Onur yürüyüşlerimizi hedef aldınız, bizler onur haftamızda sizlerin hiçbir saldırısından korkmadığımızı haykırmak için karşınıza dikildik. Protesto hakkımızı bir gün önceden kaymakamlık eliyle çıkardığınız yasaklar ile engellemeye çalıştınız ama gördüğünüz gibi biz yine de buradayız. Varlığımıza alışacaksınız, barışacaksınız,

çünkü buradayız ve hiçbir yere gitmiyoruz.”

Açıklamada son olarak şunlar vurgulandı: “Bizi kendimiz olmaktan bir gün bile alıkoyamayacaksınız. Gökkuşağını gökyüzünden silmek ne bir bulutun, ne bir rüzgarın, ne de faşist diktanın elinden gelir. Tüm renklerimizle parlamaya devam edeceğiz ve sizlerin üzerimize bir set gibi çekmeye çalıştığı karanlığı boğacağız. Varoluşumuz yasaklanamaz, LGBTİ+lar susturulamaz ve gökkuşağı yargılanamaz.”

Duruşma 28 Haziran'a ertelendi ve yargılanan öğrencilerin adli kontrol kapsamında uygulanan imza atma zorunluluğu kaldırıldı, yurt dışına çıkış yasaklarının ise sürmesine karar verildi.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

**Komünist şair
Nazım Hikmet'i
58. ölüm
yıl dönümünde
saygıyla
anıyoruz...**

**Vatan çiftliklerinizse,
Kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan,
Vatan, şose boylarında gebermekse açlıktan,
Vatan, soğukta it gibi titremek ve sıtmadan kıvranmaksızın yazın,
Fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan,
Vatan tırnaklarıysa ağalarınızın,
Vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa,
Maaşlarınızsa, ödeneklerinizse vatan,
Vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa,
Vatan, kurtulmamaksa kokmuş karanlığımızdan,
Ben vatan hainiyim!
Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla:
Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.**